

m. Zepi. B. 1111111111

BÉRARD DES GLAJEUX

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΟΥ

ΤΑ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΘΗ

ΑΙ ΑΦΟΡΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΑΥΤΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

Δ. Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Εισαγγελέως Πρωτοδικῶν

ΤΟΜΟΣ Β'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

N

1590

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΝΙΚ. ΑΘ. ΧΙΩΤΗ

1916

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



u. Zyn. Hühner.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

T A

ΑΙ ΑΦΟΡΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΑΥΤΩΝ

Δ. Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

31

22. ΣΕΠ. 1958

ΤΟΜΟΣ Β

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Τ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΝΙΚ. ΑΘ. ΧΙΩΤΗ
1916

ΑΠΟΣΑΦΗΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

Διὰ τοῦ βιβλίου τούτου κλείεται ἡ σπουδαιότερα πραγματεία ἐκ τοῦ ὄντως μοναδικοῦ ἔργου τοῦ *Des Glaieux*, ὅπερ λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι ὥς σύνολον νὰ ἐκτυπώσωμεν καὶ διὰ τὸ πολυδάπανον καὶ διὰ τὴν ἔλλειπιν εἰδικῆς ἐγκρίσεως πρὸς τοῦτο τοῦ σοφοῦ συγγραφέως.

Ἐν τῷ παρόντι τομίδίῳ, ὁ συγγραφεὺς ἀναγνωρίζων τὴν ἐν πάσαις ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις ἀσκηθεῖσαν ἐπίδρασιν τῆς ἐπὶ τὸ Ἑγκλημα Δημοσίας Ἀντιλήψεως διὰ τε τῆς Προληπτικῆς καὶ Κατασταλτικῆς Προστασίας τῶν ἀδικούντων πολιτῶν, ἀγωνίζεται πάσῃ δυνάμει εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι ἐξάπλωσιν τοῦ θεσμοῦ τούτου, ὅστις παρὰ τὴν ἴσως ὑπάρχουσαν ἀναιτιολόγητον ἀντίθετον γνώμην τινῶν Σωφρονιστῶν ἢ Ποινικολόγων, ἀποτελεῖ ἀληθὲς σωσίβιον διὰ τὴν εὐνομίαν καὶ τὴν πρόοδον παντὸς Ἑθνους.

Ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐμπνευσθεῖς καὶ ἐπιδοθεῖς εἰς εἰδικὴν μελέτην, προέβην εἰς ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα Δικηγορικοῦ Συλλόγου τῇ 18^ῃ Μαΐου ἐ. ἔ. καθ' ἣν ἔσχον τὴν Ὑψηλοτάτην ἀληθῶς τιμὴν, νὰ προκαλέσω ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων, πρὸς ἃ ἀτυχῶς ἡ Ἑλλὰς εἶνε τόσον ξένη, τὴν κοινωνικὴν προσοχὴν τῆς πανταχοῦ καὶ πάντοτε προῖσταμένης Βασιλείσσης μας ὥς καὶ τοῦ Ὑψηλοτάτου υἱοῦ Τῆς Πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου, ἔχω δὲ τὴν ἀσφαλῆ πεποίθησιν, ὅτι ἡ Προστασία καὶ ἡ Δημοσία Ἀντίληψις θὰ ἐνσαρκωθῇ τάχιστα, θὰ ἐγκαθιδρυθῇ δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὁ



θεσμὸς οὗτος, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία παρίσταται ἐν τῷ παρόντι ὡς ἄμορφος ζύμη περιέχουσα μὲν πάντα τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς προόδου ἐνὸς ἔθνους, ὑστεροῦσα δὲ εἰς τὴν Διάπλασιν καὶ τὸ Σύστημα.

Δὲν γνωρίζω ἂν δύναμαι νὰ κανχῶμαι ὅτι καὶ τι προσέφερα διὰ τε τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου τοῦ *Des Glajoux* καὶ τῆς γενομένης ἐνώπιον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν ἀνακοινώσεώς μου, πέποιθα ὅμως ὅτι ἤνοιξα τὸν δρόμον εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐργασθῶσι πρὸς τὸ καλὸν τῆς φιλτάτης ἡμῶν Πατρίδος, διὰ τῆς δημιουργίας νέας Δικαιοσύνης διὰ τὸ στερέωμα τῆς ὁποίας ἂς συμβάλωσιν ὁμοῦ οἱ τε Δικάζοντες καὶ οἱ Δικαζόμενοι κατὰ τὴν νέαν περὶ αὐτῆς κοινωνικὴν ἀντίληψιν¹.



¹ Τὴν ἀνακοίνωσίν μου περὶ Ἑγκληματικῆς Ἀνθρωπολογίας, Δημοσίας Ἀντιλήψεως ὡς πρὸς τὸ Ἑγκλημα, Παιδονομίας καὶ Προστασίας τοῦ Καταδίκου, ἀνέλαβεν εὐγενῶς προσφερθεῖσα νὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς ἐν τῷ Περιοδικῷ αὐτῆς, ἢ ἐνταῦθα Ἑταιρεία τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.



ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΘΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

ΤΑ ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ

Δὲν συμφέρει ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ματαίαν εὐχαρίστησιν τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν στατιστικῶν καὶ τῶν περιέργων νὰ ἐκθέσωμεν τὰ θλιβερὰ ταῦτα πράγματα· διὰ τὸ κακὸν ἀπαιτεῖται ἀντίδοτον, πλὴν τὸ ἀντίδοτον δὲν δύναται νὰ ὑποδειχθῇ καρποφόρως, εἰμὴ μετὰ γυμνὴν ἀνάλυσιν καὶ ἄνευ λογοτεχνίας, τοῦ θεραπευτέου κακοῦ. Αἱ μεμψιμοιρίαι ἐπὶ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν παλαιῶν ἡθῶν καὶ τῆς ὁλονὲν αὐξούσης προόδου τῆς δημοσίας διαφθορᾶς, δὲν μᾶς συγκινοῦν οὐδαμῶς πλέον, τὰς ἠκούσαμεν ἄλλως τε ἐν πάσῃ ἐποχῇ· οἱ λαοὶ ἔχουσιν, ὥς πάντες τὸ εἶχομεν ἐν τῇ νεότητί μας, τὴν ἡλικίαν τῆς ῥητορικῆς, καθ' ἣν ἡθικὴ τις ῥητορία πληροῖ εὐχαρίστως τὸ οὖς· ἀλλ' ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ὠριμότης, οὐδὲν ἄλλο ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν πνευμάτων εἰμὴ ὅ,τι ζῇ ἐν τοῖς γεγονόσι· αἱ γενικότητες καὶ αἱ ἡχηρότητες δὲν ἔχουν καμμίαν θέσιν· ὁ ἀναγνώστης ὅστις τὰς συναντᾷ, παρέρχεται εἴκοσι σελίδας, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ βιβλίου, καὶ ἐκεῖνος ὅστις φθάνει μέχρι τέλους, λέγει καθ' ἑαυτὸν πλειστάκις καθὼς καὶ ὁ ἀπλοῖκός τοῦ Lafontaine, τελειῶνων διὰ τῆς συντόμου ταύτης κριτικῆς ἀλλὰ πρακτικῆς, τοῦ μύθου τοῦ Παιδιοῦ καὶ τοῦ Διδασκάλου τοῦ σχολείου :



*Ἔ! φίλε μου, βγάλε με ἀπὸ τὸν κίνδυνο,
καὶ κάμης ἔπειτα τὸν πανηγυρικό σου.*

Εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον, ὁ κίνδυνος δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἀόριστον: αἱ «χλωμαὶ ἡδοναί», περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ ποιητής,¹ εἶνε καθωρισμένοι, δὲν εἶνε οὔτε μάταιαι σκιαὶ οὔτε ἀσύλληπτα φαντάσματα, τὸ ἐλάττωμα εἶνε συγκεκριμένον, ἡ ἀνηθικότης εἶνε δεόντως χαρακτηρισμένη, τὸ κακὸν εἶνε ἀντιληπτὸν ἄρα θεραπευτόν· τίνα εἰσὶ τ' ἀντίδοτα;

Τίνα εἰσὶ τ' ἀντίδοτα κατὰ τὴν διάφορον τοῦ κακοῦ φύσιν, οὗ ἐσκιαγραφήσαμεν τοὺς ἐγκληματικούς τύπους, εἴτε πρόκειται περὶ τοῦ κακοῦ τοῦ ἔρωτος, ὅπερ ὀπλίζει τὴν μίαν διὰ τῆς ἄλλης ἢ τὴν μίαν κατὰ τῆς ἄλλης, δύο ὑπάρξεις ἃς τὸ πάθος ἐσύγχυσε, εἴτε πρόκειται περὶ τοῦ κακοῦ τῶν αἰσθήσεων, ὅπερ ῥυπαίνει τὴν ἀγνότητα τὴν οἰκογενειακὴν ἢ ἐνσαρκοῦται εἰς δημόσιον διαφθορὰ κατεχόμενον ὑπὸ πόθων ἀκατονομάστων;

Τοιοῦτον εἶνε τὸ θέμα τῆς ἠθικῆς ὅπερ ἐκτυλίσσεται ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τῶν Ἀναμνήσεων μας.

Πῶς νὰ προλάβῃ τις καὶ πῶς νὰ καταστείλῃ;

Πῶς νὰ προλάβῃ τις τὰ ἐγκλήματα τῶν ἠθῶν ἐν τῇ γενέσει των, κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα αὐτοῖς τὴν ἀναπαγωγὴν διὰ τοῦ τρομακτικοῦ αὐτῶν πολλαπλασιασμοῦ ὃν ἐσημειώσαμεν ἤδη;

Πῶς νὰ καταστείλῃ τις τὰ ἐγκλήματα τῶν ἠθῶν ὅταν ταῦτα ἔχουσιν ἤδη διαπραχθῇ, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἡ ποινὴ νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὴ διὰ νὰ βελτιώσῃ τὸν ἐγκληματίαν καὶ ὁ φόβος μιᾶς αὐστηρᾶς δικαιοσύνης ὡς πρὸς τὰ γεγονότα τῆς ἀνηθικότητος ἀποτελέσῃ, δι' ἐκείνους οὓς τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων διδάσκουν, τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀρετῆς;

¹ Βίκτωρος Οὐγγώ, τὰ φύλλα τοῦ φθινοπώρου.



Ἀπὸ ἀλόψεως προληπτικῆς, θὰ πραγματευθῶμεν τὸ ζήτημα ὑπ' ὅψει, διαιροῦντες τὰ ἐγκλήματα εἰς τρεῖς κατηγορίας, ὡς ἤδη ἐσημειώσαμεν, ἥτοι εἰς ἀδικήματα τοῦ ἔρωτος, εἰς ἀδικήματα ἐπὶ τῶν παίδων καὶ εἰς ἀδικήματα τῶν ἡθῶν τῶν ἀνιόντων.

Ἐναντίον τῶν ἀδικημάτων τοῦ ἔρωτος, θέλομεν ὑποδείξει ὥς μόνον δυνατὸν προληπτικὸν ἀντίδοτον τὸ ἐξῆς: νὰ δίδεται κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων τῆς φύσεως ταύτης ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, τοιαύτη τις κατεύθυνσις, ὥστε οἱ ἔνορκοι νὰ δύνανται νὰ τιμωρῶσιν ὀλιγώτερον τὴν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἣτις φαίνεται πρᾶξικόπημα ἐκπορευόμενον ἀπὸ τὸ πάθος, ἢ τὴν ἐκλυσιν τῆς θελήσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος, ἅτινα ἀφῆκαν τὸ πάθος νὰ ἐπωάσῃ καὶ τὸ ὠδήγησαν εἰς τὸ ἐγκλημα.

Ἐναντίον τῶν ἀδικημάτων κατὰ τῶν ἡθῶν τῶν παίδων, θέλομεν ὑποδείξει ὥς κύρια ἀντίδοτα: 1^{ον}) νὰ τιμωρῶνται αἱ προσβολαὶ κατὰ τῆς αἰδοῦς τῶν παίδων, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν συνοδεύονται αὗται ὑπὸ τῆς βίας, μέχρι τῆς συμπληρώσεως ὑπὸ τῶν παίδων τοῦ 15^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας των ἀντὶ νὰ ζητῇ κανεὶς μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 13^{ου} ἔτους τὴν τόσον δυσχερῆ ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως βίας, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖ σήμερον ἔτι τὸ ἄρθρον 332 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος· 2^{ον}) ν' ἀπαλειφθῇ ἐκ τοῦ ἁρθρου 334 τοῦ Ποιν. Κώδικος ὁ ὅρος τῆς συνηθείας, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προαγωγὴν τῶν ἀνηλίκων εἰς πορνείαν· καὶ τέλος 3^{ον}) νὰ εἰσαχθῇ ἐν τοῖς ἡμετέροις ποινικοῖς νόμοις μία ἀνάλογος διάταξις τῆς τοῦ ἁρθρου 335 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος, ὅστις τιμωρεῖ τὴν διαφθορὰν τελουμένην τῇ βοηθείᾳ πράξεων ἐλευθεριότητος προσώπου ἀνηλίκου δέκα ἔξ ἐτῶν.

Τέλος, ἐναντίον τῶν ἀδικημάτων τῶν ἡθῶν τῶν ἀνιόντων, θέλομεν ὑποδείξει ὥς ἀντίδοτα: τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου τῆς 24^{ης} Ἰουλίου 1889 ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν κακομεταχειριζομένων παίδων ἢ ἡθικῶς ἐγκαταλειφθέντων

καὶ πρὸ παντὸς τὴν ὑπόθαλψιν τῶν οἰκονομικῶν ἐγκαταστάσεων (ἐνδιατημάτων) καθὼς τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρείας, αἵτινες διαφυλάττουσι τοὺς νόμους τῆς αἰδοῦς ἐν ταῖς πτωχαῖς οἰκογενείαις.

Μετὰ τὴν ἀναζήτησιν τῶν ἀντιδότων ἀπὸ προληπτικῆς ἀπόψεως, θέλομεν ἀναζητήσει ταῦτα ἀπὸ ἀπόψεως κατασταλτικῆς, τοῦτέστιν ἐπ' ὠφελεία τῶν καταδικασθέντων ἤδη δι' ἀδικήματα κατὰ τῶν ἡθῶν ἀτόμων.

Τὸ μετὰ τὸ ἔγκλημα ἀντίδοτον εἶνε ἡ ἀναγέννησις καὶ τὸ πρακτικὸν μέσον τῆς ἀναγεννήσεως τῶν καταδίκων εἶνε, καθ' ἡμᾶς, ἡ Προστασία.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν ζητημάτων, θὰ ἐπεθύμουν πρότερον νὰ καταστήσω γνωστὰς τὰς γενικὰς ιδέας ἐνὸς ἐπιμελητοῦ ἀσύλου μετανοουσῶν κορῶν ἐπὶ τοῦ θέματος ὅπερ ἀπασχολεῖ ἡμᾶς καὶ νὰ ῥίψω κατόπιν ἐν τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ Κακουργιοδικείου, ἵνα καταδείξω τίνι τρόπῳ, μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν καταδικῶν ὑπὸ τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου τοῦ Σηκουάνα, τοῦτο φιλανθρώπως ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν τύχην τῶν καταδίκων.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

ΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΟΟΥΣΩΝ ΚΟΡΩΝ

Ἐπὶ πάντων τῶν σοβαρῶν τούτων ζητημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικοποιήσεως, οὐδεὶς ἦτο ἀρμοδιώτερος, ἐνὸς γέροντος ἱερέως ὃν ἄλλοτε ἐγνώρισα ὡς ἐπιμελητὴν μονῆς τινος μετανοουσῶν κορῶν. Ἡ οἰκία του ἦς τὰ ἔχνη δὲν ἐπανεῦρον, τόσον ταχέως ἐξαλείφονται τὰ πράγματα ἐν Παρισίοις, ὑποῦτο μεταξὺ τοῦ τετραγώνου Ἀγίου Ἰακώβου καὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Χανδάκων Ἀγίου Βίκτωρος· διηύθυνεν ἀλλαχοῦ προστατευτικὸν ἴδρυμα εὐρείας ἐκτάσεως νέων ἐργατῶν, κοινωνικὰ πρόσωπα ἤρχοντο ἐν σοβαραῖς περιστάσεσι νὰ ζητήσωσι τὰς συμβουλὰς του, αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος δὲν ὑπῆρξεν ἐν τῇ νεότητί του ἀπηλλαγμένος ζωηρῶν παθῶν δι' ἃ ἤρμοξε τῆς ἐκκλησίας ἡ αὐστηρὰ πειθαρχία. Ἐκ τῆς ὀδυνηρᾶς του ἐμπειρίας, ἐκ τῆς διαρκοῦς ἐπικοινωνίας του πρὸς τὴν καρδίαν τῶν ἄλλων, διὰ τινος σειρᾶς συλλογισμῶν προστεθειμένων εἰς σύστημά τι βελτιώσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου μεθοδικῶς ἐφαρμοσθέντος, ἀπὸ ἓνα βάθος ἀνθρώπινον κάπως σκοτεινὸν ἐκ σκεπτικισμοῦ ἐφ' οὗ αἱ θρησκευτικαὶ του πεποιθήσεις ἀπεχωρίζοντο ἐν πλήρει φωτί, ἀπὸ τὰ διάφορα αὐτὰ πράγματα, ἐξελίχθη μία ἰδιοσυγκρασία ἱερατικὴ πλήρης ὀξύδερκείας, μιᾶς φαινότητος ἀσυγκρίτου, ἀπροσβλήτου ὑπὸ φαντασιῶν, ἀναισθήτου εἰς τὸ ψευδῶς ἀδύνατον, γενναιοψύχου πραγματικῶς καὶ πρὸ πάντων ἀτέρμονος καλοκαγαθίας : ὀφθαλμὸς δικαστοῦ καὶ καρδία μητρος.

Ἄφ' οὗ πρῶτον ἐκήρυξε τὸν λόγον διὰ ζωηρῶν εἰκόνων



καὶ μὲ ὕφος ἀνθηρόν, ἔρριψεν εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς τὰ χειρόγραφα του κρίνων ἑαυτὸν ῥήτορα, καὶ δὲν ἔκαμνε πλέον παρὰ οἰκογενειακὰς διαλέξεις ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἠθικὴν κατεύθυνσιν, ἥτις δέον νὰ δίδεται παρὰ τῶν νέων εἰς τὴν ζωὴν των, ἐκχέων ἐκεῖ τὸ πλεόνασμα τῶν κατὰ μόνας μελετῶν του καὶ ἀποβλέπων πρὸ πάντων εἰς εἶδος λεκτικοῦ ὅπερ, ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔλεγε, νὰ συνεφώνει τελείως πρὸς τὴν σκέψιν του· ἀλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο προετίμα νὰ ὁμιλῇ διὰ τὰ ἀγαπητότερα τῶν προβάτων του, τὰς μετανοοῦσας κόρας, ἐρίφια ὀλίγον τι περιπλανώμενα, ἅτινα μία θέλησις ἥτις δὲν ἦτο ἡ ἰδική των τὰ εἶχε ὁδηγήσει ἐν τῇ ποιμένῃ του, ἀφήνοντα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ξέσματα ἐρίου εἰς τοὺς ἀγκαθωτοὺς φράκτας τοῦ δρόμου.

Ἔλεγε λοιπόν : « Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων μου ὡς ἐπιμελητοῦ τοῦ καταφυγίου, ἐδεχόμην προθύμως τὴν ἐπίσκεψιν τῶν νεοαφικνουμένων αἵτινες ἤρχοντο νὰ μοῦ διηγηθοῦν τὰ δυστυχήματά των, ἠκροώμην τῆς μακροῦς των ἱστορίας καὶ ταῖς ἔδιδον μερικὰς συμβουλὰς· ἀλλ' ἀντελήφθην ταχέως ὅτι δὲν ἐζήτουν τίποτε ἄλλο δι' αὐτοῦ πράγματι ἢ νὰ ὁμιλῶσιν ἐκ νέου περὶ τῶν ἐρώτων των καὶ τῶν ἀπολαύσεών των καὶ ἀποτόμως διέκοπτον τὰς ἀκροάσεις ταύτας.

Περιοριζόμην ἔκτοτε νὰ τοὺς λέγω : Πόσον καιρὸν ἐζήσατε ἐν τῇ ἀταξίᾳ ; Τόσος χρόνος, τόσα σφάλματα ! καὶ ἡ ἀριθμητικὴ αὕτη ἦτο σχεδὸν ἀλάνθαστος, πᾶσαι εἶχον ὑποκύψει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀπὸ πτώσεως εἰς πτώσιν, ἢ κάθε μία εἶχε φθάσει εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· ἐν χρονικῷ τινι διαστήματι, εἶχον ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν μου θέσει ὅλας αὐτὰς τὰς ψυχὰς καὶ ἐφαίνοντο ἐνώπιόν μου ὡς πεδίων ζατρικίου !

— Ἀλλὰ κύριε Ἐπιμελητά, ποῖον ἀντίδοτον ταῖς παρείχετε διὰ νὰ μὴν ὑποπέσουν καὶ πάλιν εἰς τὸ κακόν, ὅταν θὰ ἐξήρχοντο τοῦ καταστήματος ;

— Ἀντίδοτα, ἀπῆντα ὁ ἱερεὺς, λαμβάνων ἐν ὕψος σοβα-

ρώτερον, ἀντίδοτα ἀσφαλῆ, ἄλλα ἐκτὸς τῆς ἐπενεργείας τοῦ οἴκτου ὅστις εἶνε τὸ μυστικὸν τῶν συνειδήσεων καὶ ἥς ἡ μυστηριώδης ἐπίδρασις ἀσκεῖται μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ, δὲν γνωρίζω: οἱ καλοὶ λόγοι, τὰ παραδείγματα, ἡ ἀσφαλιστικὴ δικλὴς τῆς ἐπαγρουπνήσεως, μέχρι τινὸς ἡλικίας, καὶ ἐναντίον τῶν ἀναθυμιάσεων τῆς νεότητος καὶ τῆς ζωῆς, τί ἀξίζουν ὅλα αὐτά; θὰ ἦτο τὸ ἴδιον ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ σταματήσῃ τὸν ροῦν ἐνὸς χειμάρρου θέτων εἰς αὐτὸν φράγμα ἀπὸ κομμάτια ἀχύρου! ἀργότερον, δὲν λέγω, ὅταν ἔχει ἔλθῃ ἡ ἡλικία, ἂν καὶ τὰ ἔτη ἀκόμη δὲν κάμνουν συχνὰ τίποτε ἄλλο ἢ νὰ ἀλλοιώνουν τὰ ἐλαττώματα, ἡ ἀρρώστεια μόνη τῆς εἰσβάλλει εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν μας, εἶνε ἐν μάθημα ὅπερ συχνὰ ἐπαναλαμβάνεται· καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς ἀνατροφῆς, τῆς ἀνακόπτει τὸν δρόμον καὶ συχνὰ χρησιμεύει ὡς μετάβασις εἰς μίαν ζωὴν καλλίτερον διευθετημένην.

Αὐτὸ ποῦ εἶνε ἀληθές, εἶνε ὅτι εἰς παρόμοια ἀντικείμενα δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀπόλυτον, τὸ γενικόν, τὸ διαρκές: τὸ πᾶν εἶνε πιθανόν, σχετικόν, μεταβατικόν· ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει εἶνε τὸ εἶδος ποῦ καταπίπτει καὶ τὸ ἄτομον ποῦ ἀνυψοῦται· τὸ τάδε ἀντίδοτον ἐξεγείρει τὸν ἕνα καὶ θεραπεύει τὸν ἄλλον· ἡ μητρότης ἥτις εἶνε ἡ σωτηρία τῶν περισσοτέρων γυναικῶν, ἀπολυτρώνει μερικὰς ἀπὸ κάθε νοικοκυριό· μία ἐγκατάλειψις ἥτις πληγώνει τὴν καρδίαν, θὰ δημιουργήσῃ μίαν μόνωσιν εὐεργετικὴν ἢ θὰ γενικεύσῃ ἐνόχους σχέσεις· ὑπάρχουσιν ἐπίμονοι ἀντιστάσεις παραπλεύρως τῶν συνεχῶν γαγγραινῶν, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ τις τῶν ἐκουσίων¹.

«Τὸ κυριώτερον σημεῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀποφυγὴν συσ-

¹ Ὁ κ. Maxime du Camp ἐξέφραζε τὴν αὐτὴν σκέψιν ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦ τῆς Revue des Deux Mondes τῆς 15ης Μαρτίου 1887 ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ἀπελευθέρων τοῦ Ἀγίου Λαζάρου: «Ἐν ταῖς ἠθικαῖς ἀσθενείαις, συναντᾷ κανεὶς τοιαύτας ἀνιάτους καὶ αἱ ὑποτροπαὶ αὐτῶν εἶνε συχναί· συχνὰ ἡ ἀνάρρωσις εἶνε μακρά, μὲ διαλείμματα ἐπαναστροφῆς εἰς τὸ κακόν».

σωρεύσεως προσώπων, εἰς τὴν κατάταξιν ἐν κατηγορίαις, τὴν ἀπομόνωσιν, εἰς τὴν φυλάκισιν τρόπον τινα τῆς ζωῆς, οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἀφήσῃ κανεὶς νὰ πιστευθῇ ὅτι μία δευτέρα ἀπόπειρα χειραφετήσεως ἤθελεν ἐπακολουθήσει, τὴν φορὰν αὐτήν, συνοδευομένη ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν. Κόψατε τὰ πτερὰ τῶν ἀπατηλῶν ἐλπίδων, ἀφήσατε τοὺς μὴ πληρωθέντας πόθους νὰ κοιμηθῶσι γλυκὰ τὸν ὕπνον των, καὶ ὁ τοῖχος τῆς φυλακῆς ἄς φυλάττῃ ἐπίσης τὰς φαντασίας.

«Μία κυρία ἣτις ἐγνώριζε τὴν ἀποστολήν μου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, μοὶ ἔγραφεν ἡμέραν τινά : «Εἶχον πιστεύσει ὅτι ἡ μόνη εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ἦτο ν' ἀκολουθῇ τὰ πάθη τῆς καρδίας του· τὰ ἠκολούθησα καὶ τ' ἀποτελέσματα μὲ διέψευσαν.... Καμμία δὲν ἔκλαυσεν ὅσον ἐγώ, οὔτε ὑπέφερεν ἐπίσης, αἱ ἄκανθαι μ' ἐκεντοῦσαν εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὰ ῥόδα, μὲ ἐπλήγωσαν καὶ μὲ ἔσωσαν. Ἄν αἱ δυστυχίαι μου δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς παράδειγμα, δημοσιεύσατε τὴν ἐξομολόγησίν μου.»

Ἀλλὰ θὰ τὸ ἀπέφευγα πολὺ, προσέθετεν ὁ ἐπιμελητής, διότι αἱ ἄκανθαι ἐκεῖναι ἤθελον φανῇ ὡς ῥόδα διὰ τὰ μᾶλλον ἐξοικειωμένα πάθη τοῦ ἀκροατηρίου μου !

«Ὁ συνάδελφός μου τῶν νεαρῶν κρατουμένων, μὲ προσκαλεῖ συχνὰ νὰ μεταβαίνω εἰς τὸ κατάστημά του· πηγαίνω κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀσύλου μου ἔξοδον. Τὰ κρατούμενα παιδιὰ τῆς ἐπιμελητείας του ὁμοιάζουν πρὸς τὰ ἰδικά μου, μὲ ὑπακούουν ὁμοίως· ἀλλὰ τὰ ἰδικά μου, μόλις μένουν ἐλεύθερα πηγαίνουν εἰς τοὺς γονεῖς των· τὰ ἄλλα μόλις ἀποχωρήσουν τοῦ ἀσύλου ἐπανακτῶσι τὰς συνηθείας των : αὐτὸς ἐδῶ ἐπανέρχεται νὰ ἀναπαυθῇ κάτω ἀπὸ τὰς γεφύρας καὶ ἐντὸς τῶν ἀσβεστοκαμίνων, ἐκεῖνος ἐκεῖ ἐπαναλαμβάνει τὴν θέσιν του εἰς τὴν γραμμὴν κατὰ τὸ Ἰνδικὸν σύστημα, διὰ νὰ κλέπτῃ στὰ πεταχτὰ εἰς τὰς πανηγύρεις τοῦ Neuilly καὶ τοῦ Trône ἢ μέσα στοὺς σταθμοὺς τῶν λεωφορείων, εἷς τρίτος ἀναζητεῖ νὰ εὔρῃ κανένα



ἄνθρωπον ὥριμου ἡλικίας διὰ νὰ κάμῃ ἐκβίασιν εἰς βάρος τῶν παραλυμένων γερόντων. Ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου τὸ δένδρον τοῦτο τὸ ὑψωμένον ἔκλινε, τὸ δένδρον θὰ ξαναπέσῃ Ἡ ἄβυσσος ἐπανακαλεῖ ἐκείνους οὓς ἡ ἄβυσσος εἶχε καλέσει».

Καὶ ὁ ἐπιμελητὴς βηματίζων κατὰ μῆκος τοῦ μικροῦ του κελλίου, ἐτελείωνε τὴν συμβουλήν του ἐπὶ τῆς θεραπευτικῆς τῶν παθῶν, λέγων. «Εἶμαι σὰν τοὺς παλαιοὺς ἰατροὺς ποῦ δὲν πιστεύουν πλέον εἰμὴ εἰς τὴν ὑγιεινὴν· ἡ ἰδική μου εἶνε μία θρησκευτικὴ ὑγιεινή, ὅχι διότι εἶμαι ἱερεὺς, ἀλλὰ διότι ἡ πεῖρα ὅλης μου τῆς ζωῆς ἔχει ἀποκρυσταλλώσῃ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τὴν πεποίθησίν μου : πιστεύω ὅτι ἡ σκέψις μιᾶς ἄλλης ζωῆς ὀλιγώτερον σκληρᾶς, μεμιγμένης μὲ ἀνακουφίσεις, καὶ ἀκόμη θὰ εἴπω, μὲ τὰς ἐπασχολήσεις ἅς αἱ πρακτικαὶ καλογραῖαι εἰσάγουσιν ἐν τῷ βίῳ ἐνὸς φυλακισμένου, εἶναι τὸ μᾶλλον ἀποτελεσματικὸν ἐπικουρικὸν φάρμακον διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ κανεῖς τὴν εἰς τὸ καλὸν ἐπαναστροφήν. Ἐρωτήσατε πάντας τοὺς διαμαρτυρουμένους καὶ τοὺς ἰσραηλίτας, οἵτινες ἀσχολοῦνται μὲ τὰ σωφρονιστικὰ ζητήματα, θὰ ἔχωσι μετ' ἐμοῦ τὴν αὐτὴν σκέψιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ἀπὸ ἀπόψεως ἀνθρωπίνης, νομίζω ὅτι πρέπει κανεῖς νὰ μεταχειρίζηται τὰς ἐμπαθεῖς ταύτας φύσεις ἢ τοῦλάχιστον στιγμιαίως ἐλαττωματικάς, ὅπως οἱ ἰατροὶ οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰ φρενολογικὰ νοσήματα μεταχειρίζονται τὰς νευρικὰς φύσεις, τὰς ἐξηντλημένας ἀπὸ τὸν ἀντίκτυπον τῆς ζωῆς : βλέπω τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς τῆς ὑπομονῆς ὅσον καὶ τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμά των ὡς εἶδος ἀνωτέρας ἀστυνομίας φυσικῆς καὶ ψυχικῆς ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς πασχόντων, καὶ νὰ κατορθώνουσι διὰ τῆς βαθμιαίας ἀνοικοδομήσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων, νὰ ἐπιτυγχάνουσιν ἐν ταῖς μᾶλλον περιπλόκοις καταστάσεσι, τὴν μᾶλλον δυνατὴν βελτίωσιν, μηδὲν ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς, μηδὲν ἐκθέτοντες : τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν ἀποκαθιστῶντες ὀλίγον



κατ' ὀλίγον, διὰ γλυκείας μεταβάσεως, τὰς ἀμυντικὰς τῆς
 ψυχῆς δυνάμεις.

Καὶ ἀκόμη βλέπετε, εἴτε πρόκειται περὶ ἀνδρῶν εἴτε περὶ
 γυναικῶν, ὅσάκις πρόκειται περὶ ἀνυψώσεως τῶν πεπτωκότων,
 οἱ λόγοι ἐπιδρῶσι πολύ, τὸ χρῆμα ἀκόμη περισσότερον· ἀλλὰ
 τὸ κυριώτερον πρᾶγμα, εἶνε ἡ ἀφοσίωσις».



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ΄

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πάντες οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἔχουν συχνάσει εἰς τὸ Κακουρ-
γιοδικεῖον, γνωρίζουν τὸ ζατρίκιον τοῦ γέροντος ἰσρέως, τὸ
ζατρίκιον τῶν μετανοουσῶν κορῶν καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν οἵτινες
καθόλου δὲν μετανοοῦσι· τὸ διαμέρισμα τῶν ἐγκλημάτων εἶνε
ἀρκετὰ πλήρες τὸ τῶν ἀντιδότων εἶνε ὀλιγώτερον πλήρες.

Ποσάκις, κατὰ τὸ τέλος μιᾶς ἡμέρας, ὀνομάζουν ἡμέρας
εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον τὸν μακρὸν χρόνον τῆς συνεδριάσεως
ὅστις κατηναλώθη, λίαν μακρὸν συνήθως, διὰ μίαν ὑπόθεσιν
ἣτις ἔκαμεν αἴσθησιν, ὅταν ἡ περὶ ἀθωώσεως ἀπόφασις ἀπηγ-
γέλθῃ καὶ ἐπανηρχόμεθα οἱ συνάδελφοί μου καὶ ἐγὼ εἰς τὴν
αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, μὲ τὴν θλίψιν ἐνὸς καθήκοντος,
ὅπερ μᾶς ἐφαίνετο κακῶς ἐκπληρωθέν, ποσάκις δὲν εἵπομεν
μεταξύ μας, ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ κατηγορουμένου : «Θὰ ἐπα-
νέλθῃ !» Ἔ ! λοιπόν, συχνὰ οὗτος, εἴτε κατὰ μίαν σύνοδον
εἴτε κατ' ἄλλην, ἐπανήρχετο.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, τὰ συναισθήματα τοῦ πλήθους,
ἅτινα μέχρι τότε περιορίζοντο ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Δικαστη-
ρίου, ἐξέσπων διὰ τινος συγκεχυμένης κραυγῆς, ἀποτελουμένης
ἀπὸ διαμαρτυρίας καὶ ἐπιφωνήσεις, ἀπὸ φωνὰς καὶ γέλωτας,
ψιθύρους καὶ χειροκροτήματα : ἐκδηλώσεως ἀορίστου ἦν εἰς
καλὸς πρόεδρος δέον ν' ἀποφεύγῃ ν' ἀκούῃ, φροντίζων νὰ λύῃ
ἀποτόμως τὴν συνεδρίασιν ἅμα τῇ ἀπαγγελίᾳ τῆς τελευταίας του
λέξεως. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ θόρυβος κατέπιπτεν ὡς χείμαρ-
ρος καθησυχάσας, τὰ κύματα τοῦ πλήθους μετέβαινον νὰ



διαχυθοῦν ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς πλατείας Dauphine, τριγύρω ἀπὸ τοὺς δύο λιθίνους λέοντας τοὺς φυλάττοντας ἐκ τοῦ μέρους τούτου τὰς βαθμίδας τοῦ Μεγάρου· πολυάριθμοι ὁμάδες ἐχάνοντο ὑπὸ τὰς γαλαρίας τῶν Φυλακισμένων τὰς τόσον ὥραίας τὴν θέαν, ὅταν τὸ ἑσπέρας εἶνε κατάφωτοι· μερικοὶ διήρχοντο τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Προθαλάμου χαιρετῶντες κατὰ τὴν διάβασιν τὸ ἔδρανον τοῦ γερουσιαστοῦ ¹ καί, ὄρθιοι ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βάθρων των, οἱ Malesherbes καὶ Berryer ¹· ἔπειτα ἐπήρχετο ἡ σιγή, εἰς δικαστικὸς γραμματεὺς καθυστερήσας ποῦ ἐπετάχυνε τὸ βῆμα, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς, ὅστις ἐπανέστρεφεν εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ἐπιθεώρησίν του ², τὰ διαμερίσματα τῶν δικηγόρων ἔσβυναν τὰ φῶτα των, καί, ἐκτὸς τοῦ ρυθμικοῦ βηματισμοῦ τῶν ἀστυφυλάκων οἵτινες ἐφρούρουν, ἡ δικαιοσύνη ἐσίγα ἐν τῇ ὑπνωττούσῃ κατοικίᾳ της.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ὁ κατηγορούμενος ὄν πρὸ ὀλίγου ἠθώωσε τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον, ἠκολούθει τρέχων τὸν

¹ Τὸ ἔδρανον τοῦ γερουσιαστοῦ, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Προθαλάμου, εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ ὁ νομοδιδάσκαλος Allou, ισόβιος γερουσιαστής ἠγάπα κατὰ προτίμησιν κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη διὰ νὰ κάθεται καὶ συνομιλῇ.

¹ Ἐν τῷ Berryer τοῦ Chapu, ὅστις στολίζει τὴν αἴθουσαν τοῦ προθαλάμου, τὰ δύο ἀριστουργηματικὰ ἀγάλματα τῆς Πίστεως καὶ τῆς Εὐγλωττίας, ἅτινα εὐρίσκονται εἰς τὴν βάσιν τοῦ μνημείου, μειοῦσι τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγορητοῦ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀγορητοῦ πιέζει τὰ ἀγάλματα. Ἡ γνώμη τῶν ἀρχιτεκτόνων καὶ τῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δικηγόρων, εἶνε ὅτι ἡ στοὰ ὑφ' ἣν ἐτοποθετήθη ὁ Berryer εἶνε πολὺ στενὴ, ὅτι ὁ Ἀγορητὴς πνίγεται μέσα εἰς τὸ πλαίσιον αὐτὸ καὶ ὅτι τὰ πρόσωπα θὰ διεχωρίζοντο καὶ θὰ ἐξυποῦντο πολλῷ μᾶλλον, ἂν παρουσιάζοντο εἰς τὰ ὅμματα τοῦ θεωμένου ταῦτα ὡς σύνολόν τι εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα ἢ ἂν ἀπηλλάσσοντο τοῦλάχιστον ἀπὸ τὴν ἄνω κάθετον τοῦ διαζώματος, τὴν τόσον ἄκαμπτον τοῦ πλαισιώματος. Μία ἀναπαράστασις τελευταίως ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Froment-Meurice τοῦ ἀγάλματος τοῦ Berryer μόνου, δικαιολογεῖ τὴν γνώμην ταύτην· τὸ ἄγαλμα ἐκέρδισεν ἐκ τῆς μεμονωμένης ταύτης παραστάσεως.

(²) Ὁ διευθυντὴς τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεγάρου ἦτο ὁ ταγματάρχης Lunel, ὅστις εἶχε πάντοτε τὴν ἐπιβαλλομένην δραστηριότητα καὶ φρόνησιν διὰ κάθε ἀκροατήριον ποικιλόμορφον ἀναλόγως ἐκάστης δικαζομένης ὑποθέσεως.



πέτρινον κοχλίαν, ὅστις ὁδηγεῖ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Μεγάρου. Οἱ ἀστυφύλακες μεθ' ὧν οἰκείως συνδιελέγετο, ἤνοιγον ταχέως ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας του τὰς δύο βαρεῖας κιγκλίδας τὰς βασιζομένας ἐπὶ δύο εὐρέων βάθρων μετὰ τὴν κατάβασιν ἐννενήκοντα βαθμίδων· διήρχετο μὲ τὴν καρδίαν ἐλαφρὰν ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πρόσοψιν τοῦ Μεγάρου, διὰ μέσου τῶν ἐρήμων τούτων καὶ ἄνευ φωτὸς ὅπου βαρέως καὶ ἐκνευριστικῶς εἰς ἄλλην ἐποχὴν σύρουν τὰ βήματά των οἱ κατάδικοι· εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κιγκλίδα τῆς φυλακῆς τῶν ὑποδίκων, οἱ φύλακες τοῦ Μεγάρου τὸν παρέδιδον εἰς τοὺς δεσμοφύλακας, καὶ μετὰ τὸ τελευταῖον βλέμμα πρὸς τὸ κελλίον του, τοὺς ἀποχαιρετισμούς του καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ αὖξοντος ἀριθμοῦ του ὡς καταδίκου, εὗρίσκετο ἐπὶ τῆς ἐξέδρας τοῦ Ὁρολογίου εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν θριαμβευόντων φίλων του. «ὦ! οἱ παλαιοὶ αὐτοὶ τοῖχοι, τὰ προαύλια ταῦτα, οἱ πύργοι αὐτοὶ ποῦ ὁμοιάζουν σὰν ἀλατιέρες! δὲν θὰ τὰ ξεχάσω ποτέ! Ποία δοκιμασία ἄλλ' ἐν ταυτῷ ποῖον μάθημα!» Ὁρκοὶ εἰλικρινεῖς ἀλλὰ φανταστικοί, ὑποσχέσεις ἄγονοι, ἦν αἱ ἀτυχίαι ἐνὸς δυστυχισμένου πάθους γεννῶσιν ἴσως αὖριον ἐν νέον πάθος, θὰ τὰς κάμη νὰ λησμονηθοῦν.

Ὁ Κυπριανὸς Ξ... εἶχεν ἐπιτύχει ἀπὸ τὸν Ἀνακριτὴν τὴν προσωρινήν του ἀπόλυσιν ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα ἐν ἡ περιπτώσει παραπεμφθῇ ὡς θὰ παρεπέμπετο ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν Συνέδρων, θὰ ἤρχετο νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν φυλακὴν τῶν ὑποδίκων, κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν διὰ τὴν κοινοποίησιν τοῦ κατηγορητηρίου. Τὸ πνεῦμα του εἶχεν ἐξαφθῇ ἐν Mazas καὶ εἶχε γράψει πρὸς τὸν Ἀνακριτὴν τὴν συγκινητικὴν ταύτην ἐπιστολήν :

«Δὲν αἰσθάνομαι καλὰ ἐν τῇ φυλακῇ καὶ φοβοῦμαι μὴν
»ἀποθάνω, θὰ σᾶς ἤμην εὐγνώμων ἂν μοῦ παρείχετε προσω-
»ρινὴν ἀπόλυσιν· θὰ ἐπαναστρέψω εἰς τὸ σπῆτι μου μὲ τὴν
»γυναῖκα μου, θὰ εἶμαι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν σας.» Εἰς



ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, νυμφευμένος καὶ οἰκογενειάρχης, ὁ Ε... ἐρωτεύθη, εἰς μίαν λουτρόπολιν τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων, μιᾶς ἐλαφρᾶς γυναικὸς διὰ τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ τῆς ἔδωκε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὴν ἡγάπα κατὰ προτίμησιν, ἔκαμε σπατάλας ἀνοήτους· ἀπατηθεὶς ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἐπυροβόλησε κατ' αὐτῆς καὶ ἐνὸς φοιτητοῦ τῆς νομικῆς οὗ εἶχε καταστῇ ἢ ἐρωμένη, καὶ ἐπέφερεν αὐτοῖς πλείστας σοβαρὰς πληγὰς αἵτινες τοὺς ἐτραυμάτισαν χωρὶς νὰ τοὺς φονεύσουν· κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀνακριτοῦ ἡμέραν ὁ Ε... δὲν προσῆλθε καὶ ἐγένετο γνωστὸν ὅτι δοὺς συνέντευξιν μετ' ἐκείνης ἥτις ὑπῆρξε τὸ θυμὰ του, ἐντὸς τῆς ἀμάξης ἥτις τὸν ὠδήγει εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ὑποδίκων, ἀνέκοψε τὸν δρόμον του καὶ ἐπιστρέψας ἐπεβιβάσθη ἀτμοπλοίου μετ' αὐτῆς διὰ τὴν Ἀγγλίαν· ἐγκαταλειφθεὶς ἐκ νέου ὁ Ε... ὅταν τὰ χρήματά του ἐτελείωσαν, ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν καὶ ἡ σύζυγός του τὸν ὠδήγησεν εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ὑποδίκων, μὴ ἐγκαταλιποῦσα αὐτὸν τὴν φορὰν ταύτην εἰμὴ ἀφ' οὗ εἶδε νὰ κλείσῃ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς κατόπιν του. Ὁ δικηγόρος Demange, ὅστις τὸν ὑπερησπίζετο, τὸν ἔκαμε ν' ἀθωωθῇ χωρὶς ν' ἀποκρύψῃ ἐν τῇ ἀγορεύσει του, ὅτι ἢ εἰς τὴν Ἀγγλίαν φυγὴ τοῦ ἔφε-
ρεν εἰς δυσχερεστέραν θέσιν τὴν ὑπεράσπισιν ἢ ὀλόκληρον τὸ κατὰ τοῦ πελάτου του κατηγορητήριον.

Ἄν οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα διὰ τὸν ἄνθρωπον ὅστις ὑπέστη ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου δοκιμασίαν, ἀκόμη δι' ἐκεῖνον ὅστις, ἔτοιμος νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, ἐκθί-
τει διὰ τῆς ἀπρονοησίας του πάσας τὰς πιθανότητας ἀθωώ-
σεώς του, τίς θέλει εἶσθαι ἡ ψυχικὴ κατάστασις ἐκείνων οἵτι-
νες θὰ ἐξέλθουν καταδεδικασμένοι, οἵτινες τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπορρίψεώς τῆς περὶ ἀναιρέσεως ἀποφάσεως αἰτήσεώς των, θὰ κυλίσονται ἐν ταῖς φορηταῖς ταύταις φυλακαῖς αἵτινες ἀνα-
χωροῦσι καθ' ἐκάστην ἑσπέραν ἀπὸ τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς διὰ τὰς κεντρικὰς φυλακὰς ἢ διὰ τὴν νῆσον τοῦ Ré?



Ἡ κοινωνία ἣτις τοὺς κατεδίκησε θὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ ἄνευ βοήθειας καὶ ἡ δικαιοσύνη δὲν ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν ἐπὶ κεφαλῇς τιθεμένη τοῦ ἐνόχου νὰ δώσῃ χεῖρα φιλανθρωπίας ;

Ἡ σκέψις αὕτη ἐνέπνευσε μίαν ἔξοχον εἰσήγησιν, ἣτις συνίστατο εἰς τὸ νὰ διοργανωθῇ μεταξὺ τῶν Ἐνόρκων κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν Συνόδων τοῦ Κακουργιοδικείου, ἔρρανος τις διὰ τὰ Ἔργα τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν. Οἱ ἔνορκοι ἔρχονται πλήρεις προκαταλήψεως ἐναντίον τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας· διὰ μέγαν τινα ἀριθμὸν αὐτῶν, τὸ Δικαστήριον τῶν Κακουργιοδικῶν ἀποτελεῖ τὴν θήραν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καθ' οὗ ἡ δικαιοσύνη στήνει παγίδας καὶ τὴν ἄμυναν κατὰ τῆς ὑπεκφυγῆς ἀδυνάτων προσώπων ἀξίων οἴκτου· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ ιδέαι των μεταλλάσσουν· φιλοτιμοῦνται ἐν τοῖς ἔργοις των καὶ ἐνίστε γίνονται αὐστηρότεροι τῶν δικαστῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς Συνόδου, ἡ ψυχὴ αὐτῶν φέρεται πρὸς πᾶσαν γενναίφρονα ιδέαν καὶ διὰ χειρὸς ὅλως ἐλευθερίου, ἀνοίγουν τὸ βαλάντιόν των διὰ τὰ ἔργα τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν. Τὰ ἔργα ταῦτα σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰς καταδίκας καὶ τὰς δικαστικὰς διώξεις, ἔχοντα ὡς κύριον ἀντικείμενον τοὺς καταδίκους μετὰ τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσίν των· ὁ δικαστὴς τῆς μιᾶς ἡμέρας ἐπιδένει τὴν πληγὴν ἣν ἤνοιξε καὶ ἔτοιμος νὰ ὑποστείλῃ τὴν ἐφήμερον ἐξουσίαν του, διότι δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ, ὡς τελευταίαν του πρᾶξιν ἐπιφυλάττει τὴν βοήθειαν.

Ἴδου ὁ κατάλογος τῶν ἔργων τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν, κατὰ τὰς σημειώσεις μου τῆς τελευταίας ὑπ' ἐμὲ συνεδριάσεως :

1. Παιδιά ἐγκαταλελειμένα ἢ ὑπαίτια·
2. Νεαροὶ κρατούμενοι ἀπελευθερωθέντες·
3. Ἀπελευθερωθεῖσαι τοῦ Ἀγίου Λαζάρου·
4. Saint-François Régis·
5. Ὑπόχρεοι ἐθέλονταί·



6. Ὀρφανὰ ἀμφοτέρων τῶν φύλων·
7. Ὀρφανὰ ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ Ἑταιρεία μαθη-
τεύσεως·
8. Κατηγορούμενοι ἀθωωθέντες·
9. Νυκτερινὸν ἄσυλον γυναικῶν·
10. Νυκτερινὸν ἄσυλον ἀνδρῶν·
11. Ὀρφανοτροφεῖον Σηκουάνα·
12. Ἀποικία τοῦ Mettray.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ

1. Τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἔρωτος.

Κατὰ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ ἔρωτος, τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον μόνον δύναται ν' ἀντιδράσῃ: τὸ ἀντίδοτον ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται· μία σειρὰ ἀθωώσεων, προεξοφλουμένων ἐκ τῶν προτέρων, ἐνεχαράκωσεν ἐν τῇ δημοσίᾳ γνώμῃ τὴν ψευδῇ ἰδέαν ὅτι μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων τῶν ὑπὸ τινος πάθους ἐμπνεομένων, ἔπρεπε νὰ θέσῃ τις κατὰ μέρος ἐκεῖνα ἅτινα ὑπηγορεύθησαν ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ ἔρωτος, ὅτι δὲ τὰ τοιαύτης φύσεως ἐγκλήματα, ἐπροστατεύοντο ὑπὸ τὸ ὄνομα παιθητικὰ ἐγκλήματα, ἀπὸ ἑνα φωτοστέφανον ἄφθαστον δόξης καὶ ἀτιμωρησίας.

Ἡ προκατάληψις αὕτη δέον νὰ καταστραφῇ ὑπὸ τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου ὅπερ τὴν ἐγέννησε. Καταδίκαι μεμετρομέναι ἀλλὰ σταθεραί, θὰ ἐξαλείψουν, ἐν τοῖς θέμασι τῶν ἐγκλημάτων τοῦ ἔρωτος, τὴν παράδοσιν τῆς ἐξησφαλισμένης ἀθωώσεως.

Κατὰ τοῦ ἔρωτος, τοῦ ὡς πάθους θεωρουμένου, τίποτε δὲν δύναται τις νὰ κάμῃ: τὸ μόνον ἀντίδοτον εἶνε ἡ φυγή, αὕτη δὲ εἶνε τὸ ὀλιγώτερον ποῦ θέλει τὸ πάθος: δὲν ἀποδέχεται εἰμὴ τοὺς ψευδεῖς ἀποχωρισμούς.

Ἐν ταῖς Διηγήσεσι τοῦ Τηλεμάχου τὰς ὁποίας καθόλου



πλέον δὲν ἀναγιγνώσκουν, ¹ ὁ Fénelon ἐξωγράφισε διὰ τρόπου συναρπάζοντος τὸ παίγνιον τοῦ ἔρωτος : αἱ νύμφαι τῆς Καλυψοῦς, αἵτινες θέλουν νὰ δεσμεύσουν τὸν Τηλέμαχον ἐν τῷ γεννωμένῳ πρὸς τὴν Εὐχαριν πάθει του, καίουσιν τὸ πλοῖον ἐφ' οὗ πρόκειται νὰ ἐπιβιβασθῇ πρὸς ἀναχώρησιν καὶ ὁ Μέντωρ, ὅστις θέλει ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ πάθους τούτου τὸν Τηλέμαχον, τὸν συλλαμβάνει ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τὸν ῥίπτει εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου πίπτει καὶ αὐτὸς μαζῇ του σύρων αὐτὸν πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν καὶ κολυμβῶν : μείνατε, ὁ ἔρως καθίσταται κύριος· φύγετε, ὁ ἔρως ἡττήθη !

«Δὲν δύναται τις νὰ νικήσῃ τὸν ἔρωτα, λέγει τότε ὁ σοφὸς Μέντωρ εἰς τὸν μαθητὴν του, εἰμὴ διὰ τῆς φυγῆς· ἐναντίον τοιούτου τινὸς ἐχθροῦ, τὸ θάρρος συνίσταται εἰς τὸ νὰ φοβεῖται κανεὶς καὶ νὰ φεύγῃ, ἀλλὰ νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ σκεφθῇ καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του τὸν καιρὸν νὰ στρέψῃ ποτὲ ὀπισθὲν του.... Ὁ ἔρως αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν εἶνε κανεὶς νὰ τὸν φοβεῖται περισσότερο ὅλων τῶν ναυαγίων....»

Ἐξ ἐλλείψεως ἐγκαίρου ἐπενεργείας ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως, μία ἑνδακρὺς ὁμὰς ἐρωτευμένων ἐγκληματιῶν ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν νέων καὶ γερόντων, Ρώσων, Βλάχων, Οὐγγρων, Πολωνῶν, Ἰταλῶν οὐχὶ ὀλιγώτερον καὶ Γάλλων, παρέρχονται κατ' ἔτος ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τοῦ Κακουργιοδικείου· ἔχουν φονεύσει, δολοφονήσει, ἐμπρήσει, βιάσει καὶ πληγώσει διὰ βιτριολίου, θλάσει, πλήξει σκληρῶς μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ ὅπλα·

¹ Ὁ Sainte - Beuve κατέκρινε τὴν δυσμένειαν εἰς ἣν περιέπεσεν ὁ Τηλέμαχος : «Διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τις πόσον ἀξίζει ὁ Τηλέμαχος, ἔλεγε, πρέπει ἐν πρᾶγμα κανεὶς νὰ κάμῃ : λησμονήσατε, ἂν δύνασθε νὰ τὸ πράξητε, ὅτι τὸν ἀνεγνώσατε πολὺ κατὰ τὴν παιδικὴν σας ἡλικίαν. Εἶχον τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν εὐτυχίαν ταύτην· ὥσάν νὰ εἶχον λησμονήσει τὸν Τηλέμαχον, καὶ ἡδυνήθην νὰ τὸν ἀναγνώσω ἐκ νέου μὲ τὴν δροσερότητα ἐνὸς νέου ἔργου». (Sainte-Beuve, Causeries du Lundi· τόμος 2ος, Fénelon).



ἀλλὰ διότι ἐξ ἔρωτος ἐνήργησαν, ἐκλαμβάνονται ὡς ἀνῶοι· ἐμπόδιόν τι παρενετίθετο εἰς τὸ πάθος των, ἐξηφάνισαν τὸ ἐμπόδιον· τί δύναται τις νὰ τοὺς μεμφθῇ; Ἀληθῶς εἰπεῖν, ἔθυσαν εἰς τοὺς πόθους των τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ ἐγωϊσταὶ κατέστησαν αἰμοχαρεῖς· ἀλλ' ἂν τοὺς ἀκούσῃ κανεῖς, θὰ νομίσῃ ὅτι αὐτοὶ εἶνε ἄξιοι λύπης· κανεῖς δὲν δύναται νὰ εἶνε δικαστῆς τῆς ὑποθέσεώς των, ἂν δὲν ἠγάπησεν ὅπως αὐτοὶ καὶ ὅπερ μεῖζον, κατὰ τὸν τρόπον αὐτῶν· τὸ ἐγκλημά των δὲν εἶνε ἢ σφάλμα γοητείας καθ' ὃ τὸ πάθος ὑπνώτισε τὴν συνείδησιν· «Εἴμεθα ἱκανοί, λέγουσι, νὰ ἀνθέξωμεν εἰς τὸ πάθος τοῦτο; Ὁχι, χιλιάκις ὄχι· ὄχι ἱκανοί, συνεπῶς ὄχι ἔνοχοι».

Γοητεία, ἀσυνειδησία, ἀκαταλόγιστον, ἔστω, εἶνε εἰς τρόπον ἐμφανίσεως ἐνώπιον τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου καὶ ἐπιτυχῶς χάνει συχνὰ οὗτος· ἀλλ' εἶνε τάχα ἀληθής; ὅταν μία τραγωδία καταλήγῃ διὰ τινος αἵματηροῦ χωρισμοῦ, ὑπῆρξεν, ἐν ταῖς πράξεσιν αἵτινες προηγήθησαν, πάλαι, δισταγμοί, στεναγμοί, συμβουλαι δοθεῖσαι ὑπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἔννοιαν, ἀπότομος ἐπανελεύσις τῆς συνειδήσεως, συμβάντα διάφορα δι' ὧν μεταβάλλεται ἡ ἀπόφασις ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν· δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἐγκληματίαν καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν κρίνῃ κανεῖς καθ' ἣν στιγμὴν πίπτει ἡ αὐλαία.

Αὐτὸ ποῦ ἔπραξε, τὸ ἠθέλησε, διότι χωρὶς ἴσως νὰ προΐδῃ ὅλας τὰς συνεπείας ἔλαβεν ὑπ' ὄψει του τὴν βάσιν αὐτῶν· ἡ μέθη τῶν αἰσθήσεων εἶνε μία καπνίζουσα μέθη, ἣτις δὲν ἀπαλάσσει περισσότερον ἐκεῖνον ὅστις παραδίδεται εἰς αὐτήν, ὅσον καὶ ἡ μέθη τοῦ οἴνου· ἐν τινι στιγμῇ ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρξεν ὁ κύριος τῆς εἰμαρμένης του, τίποτε δὲν τοῦ ἦτο εὐχερέστερον ἢ νὰ σταματήσῃ καὶ ἂν δὲν τὸ ἔπραξε, τοῦτο συνέβη διότι ἐφαντάσθη ἑαυτόν, κατὰ συμπερασμόν, ὡς ἄνθρωπον ἀνωτέρας δυνάμεως τῶν ἄλλων. Τί εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ ἀποδεικνύει κατὰ τοῦ κατηγορουμένου τὴν εὐχέρειαν ἣν εἶχε διὰ νὰ

μὴν εἰσέλθῃ εἰς ἓνα μοιραῖον δρόμον ; Εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος ! Ἐν τίνι στιγμή τὸ ἀναγνωρίζει ; Ὅχι βέβαια ὅταν παρεπέμφθῃ ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, διότι τότε σοβαρεύεται, μόλις αἰσθανθῇ τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον· ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀνακρίσεως, ὅταν ὀλολύξει ἐνώπιον τοῦ Ἀστυνόμου ἢ ἀφήνῃ τὴν βωβὴν¹ νὰ ὁμιλήσῃ ἐν τῷ κελλίῳ τοῦ Mazas. Εἶδον εἰς τὴν ζωὴν μου πολλὰς δικογραφίας παθητικῶν ὑποθέσεων : ἔλοιπόν ! δὲν ὑπάρχει μία ἐξ αὐτῶν εἰς ἣν ὁ κατηγορούμενος νὰ μὴν εἶπεν εἰς σημεῖον τι τῆς προδικασίας : « Ἐν μιᾷ στιγμή, ἤμην τελείως ἐλεύθερος, ἡ καρδιά μου δὲν ἦτο αἰχμάλωτος, τίποτε δὲν μοῦ ἦτο εὐκολώτερον παρὰ ν' ἀπομακρυνθῶ, ὅλοι μοῦ ἔδιδον αὐτὴν τὴν συμβουλήν· ἐπίστευσα ὅτι θὰ ἤμην κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου διὰ νὰ σταματήσω, ἢ ἀπερισκεψία μου μὲ κατέστρεψε ».

Πρέπει τὴν στιγμήν ταύτην νὰ λάβῃ τις τὸν κατηγορούμενον διὰ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον ὅπως τὸν τιμωρήσῃ, ὅχι ὡς κανένα δολοφόνον, οἷος δὲν ὑπῆρξεν οὗτος, ὅχι ὡς κανένα φονέα ἢ κανένα βίαιον ἐκ τῶν συνήθων, ἀλλ' ὡς ἓνα ἀδύνατον, ἓνα ἀναποφάσιστον, ἓνα ἄνθρωπον ἔχοντα ὑπερβολικὴν αὐτοπεποίθησιν καὶ ὅστις πρέπει νὰ δώσῃ λογαριασμὸν εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τὸ αἷμα ποῦ ἐξώδευσεν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς θελήσεώς του, καθ' ἣν στιγμήν τὸ πᾶν ἠδύνατο νὰ θέλῃ, τὸ πᾶν νὰ προῖδῃ καὶ τὸ πᾶν ν' ἀποφύγῃ.

Ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἐκυμάνθη ἡ νομολογία τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῶν παθητικῶν ἐγκλημάτων, τὸ ὀρκωτὸν τοῦ Σηκουάνα φαίνεται ὅτι εἰσῆλθεν ἤδη εἰς ἓνα δρόμον μεμετρημένης καὶ ὑγιοῦς καταστολῆς τοῦ ἀδικήματος· μία ἡφμερίς²

¹ Ἡ «βωβή» εἶνε συνώνυμος πρὸς τὴν «συνείδησιν» εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν φυλακῶν. Ἀναμνήσεις ἐνὸς Προέδρου τῶν Συνέδρων Κεφ. 8ον, *Εἰς κατηγορούμενος ἄνευ συνειδήσεως*.

² Ἡφμερίς «Χρόνος» τῆς 28 Ἰανουαρίου 1902.



δικαίως τὸ ἀνέφερεν, ὑποδεικνύουσα πόσαι προσβολαὶ κατὰ προσώπων, μὴ τιμωρηθεῖσαι προηγουμένως, εἶχον καταδικασθῆ ἔν ἐπομέναις Συνόδοις καὶ ἀπέδιδε τὴν ἐπελθοῦσαν βελτίωσιν εἰς τὴν δημοσίαν κατηγορίαν ἐκπροσωπευομένην ὑπὸ τινος Ἀντισταγγελέως τῶν Ἐφετῶν¹ ὅστις, χωρὶς νὰ ἐρευνᾷ ἂν τοῦτο ἦτο νόμιμον, ἀνήγαγε τὰ παθητικὰ ταῦτα ζητήματα εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀξίαν καὶ ἐγνώριζεν ὥστε νὰ κάμῃ νὰ τιμωρῇται, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως καὶ πρὸ ταύτης, ἢ ἔλλειψις τῆς θελήσεως.

«Οἱ δικασταί, ὅσον ἀφορᾷ ἐκεῖνο ὅπερ ἐσυνείθισαν νὰ ὀνομάζουν «παθητικὰ ἐγκλήματα», ἔχουσι φανῆ ἐνίστε, ἔλεγεν ὁ συγγραφεύς, ἐκτάκτως ἐπιεικεῖς. Ἐφαίνεται ὅτι μία προσβολὴ διαπραχθεῖσα ὑπὸ τὸ κράτος ἐνὸς πάθους, ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὸν ἔρωτα ἢ τὴν ζηλοτυπίαν, θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ ἡμνηστεύετο ἔνεκεν αὐτοῦ τούτου. Διατί; Δὲν ὑὰ ἡδύνατό τις ἀληθῶς νὰ τὸ εἶπῃ, ἀφοῦ εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν φρονεοῦν ποσῶς εἰμὴ ἐν καταστάσει πάθους τινος καὶ διότι δὲν βλέπει κανεὶς διατὶ τὰ πάθη τοῦ ἔρωτος θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν μόνον τὸ προνόμιον τοῦ νὰ καθιστῶσιν ἀκαταλογίστους ὅσους παραδίδονται εἰς αὐτά, ἢ ἀθῶα τὰ ἐγκλήματα, ἅτινα δύνανται νὰ διαπράξωσιν. Ὅσον ἄνισος καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ ἐπιείκεια αὕτη τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων, δὲν ἐφαίνεται ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένη καὶ εἰσδύσασα σχεδὸν εἰς τὰ ἡμέτερα ἦθη. Ἐκ τούτου πολὺ συχνὰ ἐξεπλάγημεν ἐπικαλούμενοι μετὰ ζέσεως, διὰ νὰ μὴ σημειώσωμεν τὴν ἀντίδρασιν ἣτις ἀρχίζει νὰ γεννᾶται ἀπὸ τινος χρόνου ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὡς καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων, ἀντίδρασιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τοῦ αἰσθήματος δικαιοσύνης ἀναποσπάστου πρὸς τὸ ἔθνος ὅπερ αἰσθημα καταντᾷ ἐπὶ τέλους μὲ τὴν σειρὰν του νὰ διαδηλοῦται ἐν ταῖς ἐτυμηγο-

¹ Ὁ Ἀντισταγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν κ. Cruppi.



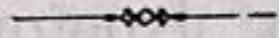
ρίαις τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου. Μὲ ὀλίγην τινα ἐπιμονὴν ἐν τῇ δραστηρίᾳ ταύτῃ καταστολῇ, θέλομεν ἴδει τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐγκλημάτων νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καθ' ἣν εἶδομεν ταῦτα αὐξάνοντα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συστηματικῆς ἐπιεικείας.

Τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον δὲν ἀναμετροῦ ἐπαρκῶς τὴν ἐπίδρασιν ἣν θέλουσιν ἐξασκήσει αἱ ἐτυμηγορίαι των ἐπὶ τῆς κοινωνίας· δὲν γνωρίζει ὅτι ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν, ὡς εἶνε αἱ παθητικαὶ ὑποθέσεις, αἵτινες κεντῶσι ζωηρότατα πανταχοῦ καὶ πρὸ πάντων ἐν ταῖς λαϊκαῖς τάξεσι τὴν δημοσίαν περιέργειαν, αἱ καταδίκαι ὅπως καὶ αἱ ἀθωώσεις ἔχουσι μίαν μεγάλην ἀπήχησιν· ὅτι πολλοὶ κανονίζουσι τὴν συμπεριφορὰν των ἀναλόγως τῶν δικαστικῶν συνεπειῶν ἃς δύναται νὰ ἔχη αὕτη καὶ ὅτι ἡ θεὰ τῆς φυλακῆς θέλει καταπραῦνει πολλῶ μᾶλλον τὰς ζέσεις των ἢ ὅσον ἡ κενοδοξία τῆς ἀθωώσεως ἤθελε τὰς ἐξάψει. Ἀνθρωπὸς τις, καταδιωχθεὶς κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς Reims ἐπὶ βιαιοπραγίαις σοβαρωτάταις κατὰ τῆς συζύγου του, ἔλεγε: «Μεταμελοῦμαι πολὺ διότι δὲν τὴν ἐφόνευσα, διότι ἂν τὴν εἶχα φονεύσει, ἀντὶ νὰ μὲ παρέπεμπον ἐπὶ πλημμελήματι, θὰ μὲ εἰσήγαγον εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον· θὰ ἦτο μία μακρὰ διαδικασία καὶ τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον ἤθελε μὲ ἀθωώσει!»

Ἄς ἐξαλειφθῇ λοιπὸν ἡ παράδοσις τοῦ ἐγκληματικοῦ πάθους! Ἄς καταστῇ ἡ περὶ τῆς ἀθωώσεως βεβαιότης ἐν παρομοίαις ὑποθέσεσι μία χίμαιρα! Ἄς ἐπιμείνῃ τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον εἰς τὸν νέον του δρόμον· θὰ παράσχῃ ἐκδούλευσιν εἰς τὰ θύματα ὧν ἡ θεὰ κινεῖ τὸν οἶκτον, ὅταν ἐμφανίζονται, ὡς τοσάκις τὰ ἀντελήφθην, μὲ τὴν ὑγιεῖαν κατεστραμμένην, μὲ διαρκῇ ἀναπηρίαν, μὲ ἀνοικτὰς πληγὰς, τὴν ζωὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀπομυζηθεῖσαν ἐκ τοῦ καυστικοῦ ὑγροῦ, ὥστε ἡ ὑπεράσπισις νὰ ἐνίσταται εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ὀφθαλμῶν, ἐκ φόβου μήπως ὁ ἀποτροπιασμὸς ὧν θὰ



ἡσθιάνοντο οἱ ἔνορκοι ἤθελε τοὺς συναρπάσει· ἀλλὰ δὲν θὰ εἶνε μόνον τὰ θύματα ἅτινα θὰ σωθοῦν, θὰ εἶνε αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἐμπαθεῖς· θὰ τοὺς διαφυλάξουν ἀπὸ πολλὰς θλίψεις! Πόσα μέλλοντα ἀπωλέσθησαν ἐκ τῶν πληγμάτων τούτων τοῦ πάθους καὶ ποία ψυχρὰ ἀπελπισία ἀργότερον, ὅταν αἱ φλόγες αὗται σβεσθῶσι! Μία γυνὴ ἡ κ. Ackerman εἶπε, τὰ τόσον ἀληθινὰ ταῦτα λόγια: «Ὅταν ὁ χρόνος ἔχει διέλθει ἐπὶ τῶν ἐρώτων μας καὶ τῶν θλίψεών μας, ἡ καρδιά μας, ἥτις ἔχει προῦνθῃ, μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὰς παραφορὰς της!!»



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'

ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ

2. Τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν.

Ἐναντίον τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῶν ἡθῶν διαπραττομένων ἐπὶ ἐφήβων, ἡ γαλλικὴ νομοθεσία μᾶς φαίνεται ἐπαρκῶς ὀπλισμένη· ἐκτείνεται ἐν τούτοις πολλῷ ὀλιγώτερον ἐν τῷ δρόμῳ τῆς καταστολῆς ἢ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ξένων νομοθεσιῶν· οὕτω, ἐξ ἑνὸς μέρους, ὁ γαλλικὸς νόμος ἐγκαταλείπει εἰς τὴν κοινὴν χλεύην, χωρὶς νὰ τὰ τιμωρῇ, τὰ ἡθὴ μιᾶς κατηγορίας ἰδιαιτέρως ἀνοσίῳ ἅτινα εἰσὶ κολάσιμα εἰς τοὺς Κώδικας, Γερμανικόν, Αὐστριακὸν καὶ Οὐγγρικὸν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Ἀγγλικοὺς νόμους¹. ἐξ ἄλλου δὲ οἱ γαλλικοὶ νόμοι δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ καταδιώκωνται ἐκεῖνα ἅτινα ἀνωτέρω ἀπεκαλέσαμεν², τὰ ἐγκλήματα τῶν ἀνιόντων, ὅταν τὰ τέκνα εἴνε ἐνήλικα ἢ χειράφετα ἐκ τοῦ γάμου, ἐνῶ οἱ Κώδικες Ἰταλικός, Αὐστριακός, Οὐγγρικός, Γερμανικός καὶ οἱ Κώδικες τῆς Ζυρίχης καὶ τοῦ Tessin τιμωροῦσι τὰ αὐτὰ ἀδικήματα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ βίου τῶν ἀνιόντων· ἐξομοιοῦσι μάλιστα πρὸς τὴν αἰμομιξίαν τὰ πραγματικὰ γεγονότα τῆς αὐτῆς φύσεως, ἅτινα τελοῦνται μεταξὺ συγγενῶν ἐν γραμμῇ ἀνιούσῃ καὶ κατιούσῃ καὶ μεταξὺ ἀδελφῆς καὶ ἀδελ-

¹ Ἡ Ἰταλία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἰσπανία συμφωνοῦσιν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ πρὸς τὴν Γαλλίαν.

² Ἰδε Κεφάλαιον XI. Οἱ ἀνιόντες.



φοῦ¹. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ Ἰταλικὴ νομοθεσία περιορίζει τὴν καταδίωξιν εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν «αἱ περιστάσεις τῆς τελέσεως θὰ ᾔσαν τοιαύτης φύσεως ὥστε νὰ προξενήσωσι κοινὸν σκάνδαλον», ἀλλὰ καὶ ὁ περιορισμὸς οὗτος καταδεικνύει ὅποσον ὁ γαλλικὸς νόμος ὑπῆρξε περισκεμμένος καὶ προβλεπτικὸς μὴ εἰσδύσας πολὺ ἐν τοῖς ἀπορρήτοις τῆς οἰκογενείας· διότι τίνι τρόπῳ νὰ καθορίσῃ τις πόθεν ἀρχίζει τὸ σκάνδαλον καὶ τάχα τὰ δικαστήρια εἶνε πράγματι ἄξιοι κριταὶ ἐν παρομοίῳ θέματι; Τὸ καλλίτερον εἶνε, ἐν τοῖς προβλήμασι τούτοις, σπανίοις εὐτυχῶς, τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, νὰ ἀφήσῃ κανεὶς τὴν λύσιν εἰς τὴν συνείδησιν.

Ἄλλ' ἐάν, ἀφήνοντες κατὰ μέρος τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν ἐπὶ τῶν ἐφήβων ἅτινα σπανίζουν, ἐπαναφέρωμεν τὸ θέμα ὅπερ εἰδικώτερον ἐπραγματεύθημεν, τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῶν ἡθῶν ἐπὶ τῶν παιδίων, θέλομεν εὖρη ὅτι, ἐν τῷ θέματι τούτῳ, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν αὕξησιν τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων καὶ τὴν συχνὴν αὐτῶν ἀτιμωρησίαν, ὁ γαλλικὸς νόμος παρουσιάζει κενὰ καὶ ὅτι ὑπάρχει περίπτωσις ἵνα ἐπὶ τριῶν κυρίων σημείων ἐρανισθῇ οὗτος τὴν συμπλήρωσιν παρὰ τῶν ξένων νομοθεσιῶν.

I

Ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς εἰς ἣν εἶνε ἐκτεθειμένον ἐκ τῆς ἡλικίας του καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς φύσεώς του, τὸ παιδίον δὲν προστατεύεται πράγματι εἰμὴ ἂν γείνη ἀποδεκτὸν ὅτι ἡ διαφθορὰ αὕτη θέλει τιμωρεῖται πάντοτε, ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ παιδίον ᾔθελε συναινέσει εἰς τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις.

¹ Τὸ Βέλγιον, αἱ Κάτω Χῶραι καὶ ἡ Ἰσπανία συμφωνοῦσιν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ πρὸς τὴν Γαλλίαν. Ἴδε καὶ Ἑλληνικὸν Ποιν. Κώδικα, ἐν ἄρθρῳ 281.



Ἐ λοιπόν! τὰ παιδιά δὲν προστατεύονται ἐν Γαλλίᾳ ἥτοι δὲν εὐρίσκονται εἰς τοιαύτην ἀμυντικὴν θέσιν εἰμὴ μέχρι τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους· τὸ δέκατον τρίτον ἔτος δὲν εἶνε κυρίως ἡ ἡ ὀνομαστικὴ ἡλικία, διότι μόλις τὸ παιδίον ἐγγίζει τὸ δωδέκατον ἔτος, ὁ δικηγόρος ἀνοίγει συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐσφαλμένων ἀριθμῶν ψηφίων, ἅτινα φέρονται γεγραμμένα ἐν ταῖς γεννητηρίοις πράξεσι καὶ προκαλεῖ νομικὰς ἀμφιβολίας παρὰ τοῖς ἐνόρκοις λέγων αὐτοῖς ὅτι ὀλίγους μῆνας ἀργότερον, ὅταν τὸ θυμὰ ἤθελε συμπληρώσει τὸ δέκατον τρίτον αὐτοῦ ἔτος, ἡ κατηγορία ἤθελεν εἶσθαι ἀπαράδεκτος πλέον· συμπληρωθέντος τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους τυπικῶς καὶ τοῦ δωδεκάτου πραγματικῶς, τὰ ἐπὶ τῶν παίδων ἐγκλήματα δὲν δύνανται νὰ τιμωρηθῶσιν εἰμὴ ἐφ' ὅσον ἡ δημοσία κατηγορία ἀποδείξει καὶ τοῦτο σπανίως εἶνε ἐφικτόν, ὅτι ὁ ὑπαίτιος ἤσκησε βίαν ἐπὶ τοῦ παιδὸς καὶ ὅτι τοῦτο ἀντέστη. Ἐπικαλοῦμαι πάντας ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι τὴν πείραν τοῦ Κακουργιοδικείου: μήπως τὰ παιδιά ταῦτα τὰ δεκατριετῇ, τὰ καχεκτικὰ καὶ ῥαχιτικά, οἷα βλέπομεν αὐτὰ καθημερινῶς, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ ἀσελγεῖς φροντίζουν νὰ εὐρίσκωσι βωβοὺς συνενόχους, εἶνε εἰς κατάστασιν ν' ἀντιστῶσιν; Εὐρίσκονται τόσον ὀλίγον εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε τὸ πλεῖστον τῶν μηνύσεων ἐπὶ ἐγκλήμασι κατὰ τῶν ἡθῶν καταλήγουσιν εἰς ἀπαλλακτικὰ βουλεύματα, ὡςάκις τὸ θυμὰ εἶνε ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ζωῆς ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους: ἄνευ βίας, τὸ ἀδίκημα δὲν εἶνε κολάσιμον, μετὰ βίας, ἡ ἀπόδειξις εἶνε ἀνέφικτος.

Ἐν ἔτει 1832, τὸ ἀμυντικὸν ὄριον, ὅπερ δὲν εἶχεν ὑποδειχθῇ ἐν τῷ Ποινικῷ Κώδικι τοῦ 1810, ὠρίσθη εἰς τὸ ἐνδέκατον ἔτος, παρὰ τὰς προσπαθείας ἐνὸς βουλευτοῦ, ὅστις εἶχεν ὑποβάλει τὴν πρότασιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἵνα αἱ κατὰ τῆς αἰδοῦς προσβολαὶ ἄνευ βίας τιμωρῶνται μέχρι τῆς ἡλικίας τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους· ἐν ἔτει 1863, ἠῤῥξησαν τὸ ἀμυν-



τικὸν ὄριον ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου εἰς τὸ δέκατον τρίτον ἔτος¹, ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὴν ἀρκετὰ παράξενον ταύτην ιδέαν ὅτι ἀφοῦ αἱ μεσημβριναὶ χῶραι, ὡς ἡ Πορτογαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία, εἶχον δεχθῇ τὸ δωδέκατον ἔτος καὶ αἱ χῶραι τοῦ Βορρᾶ, ὡς ἡ Γερμανία, τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος, ἡ Γαλλία ἔδει νὰ δεχθῇ τὸ μέσον ἔτος τῶν δέκα τριῶν: μὲ τὴν φυσικὴν ἐξασθένησιν τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μίας ἰδιοσυγκρασιῶν, τῶν νευρικῶν ἐπιδράσεων καὶ τῆς προόδου τῆς ἐλευθεριότητος, ἔπρεπε ν' ἀποφασισθῇ ἵνα τὰ κατὰ τῶν ἡθῶν ἐγκλήματα τιμωρῶνται ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν συντρέχει βία, ὅσakis τὸ θυμὸς τοῦ ἐγκλήματος δὲν ἔχει συμπεπληρωμένον καὶ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος ἥτις εἶνε ἡ νόμιμος πρὸς γάμον ἡλικία τῆς γυναικός. Πᾶσα ἀσελγὴς προᾶξις κατὰ νεαρᾶς κόρης ἔπρεπε, κατὰ τρόπον γενικὸν νὰ καταστέλῃται, ἀνεξαρτήτως τῆς συναινέσεώς της, μέχρι τῆς ἡλικίας καθ' ἣν ἡ ἀστική νομοθεσία ἀναγνωρίζει ταύτην φυσικῶς ἱκανὴν πρὸς γάμον· καὶ τὸ ὄριον τοῦτο ἔπρεπε πανταχοῦ νὰ ὑπάρχῃ τὸ αὐτό. Ἀφοῦ τεκμαίρεται ἀνίκανος νὰ συναινέσῃ πρὸς γάμον, ὅστις εἶνε προᾶξις νόμιμος, ἐν τίνι τίτλῳ θὰ ἠδύνατο ν' ἀναγνωρισθῇ ἱκανὴ ὅπως παραδοθῇ πρὸς μίαν ἐπαίσχυντον προᾶξιν ;»²

II

Ἀφοῦ ἀναβιβασθῇ εἰς τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 331 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος ὁρισθὲν εἰς τὸ δέκατον τρίτον ἔτος, θὰ συνέφερε νὰ εἰσαχθῇ ἐν τῷ Ποινικῷ ἡμῶν Κώδικι μία διάταξις ἀνάλογος πρὸς

¹ Ὁ Κώδιξ τοῦ πριγκηπάτου τοῦ Μονακὸ εἶνε ἡ μόνη νομοθεσία ἐν Εὐρώπῃ, ἥτις παρεδέχθη ὡς καὶ ἡ Γαλλία τὴν ἡλικίαν τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους.

² Lacointa, *Εἰσαγωγή εἰς τὸν Ἰταλικὸν Ποινικὸν Κώδικα*.



τὸ ἄρθρον 247 τοῦ Κώδικος τῶν Κάτω Χωρῶν ὅπερ ἔχει ὡς ἑξῆς :

« Ἄρθρον 247. — Ὅστις ἐνεργεῖ πράξεις ἀνηθίκους μετὰ προσώπου ἡλικίας κάτω τῶν δέκα ἑξ ἑτῶν, ἢ ἐξωθεῖ τοῦτο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πράξεων τοιοῦτου γένους, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἑξ ἑτῶν ».

Ἡ ἂν θεωρηθῇ προτιμώτερον, ν' ἀποδεχθῇ τις τὴν ἀκριβέστεραν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 335 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος : « Θέλει τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως ἀναβιβαζομένης μέχρι τριάκοντα μηνῶν καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς δραχμῶν πεντήκοντα μέχρι χιλίων πεντακοσίων φράγκων, πᾶς ὅστις, τῇ βοήθειᾳ πράξεων ἐλευθεριότητος, ἤθελε διαφθείρει ἀνήλικον πρόσωπον ἡλικίας μικροτέρας τῶν δέκα ἑξ ἑτῶν ».

Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ὅτι διὰ τῆς φράσεως « πράξεις ἀνήθικοι » ὡς καὶ « πράξεις ἐλευθεριότητος » ἐννοοῦνται πραγματικὰ γεγονότα, γεγονότα φυσικά, οὐχὶ δὲ διαφθορὰ προερχομένη ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων, εἰκόνων, ἀνηθίκων παραστάσεων ἢ ἐτέρων γεγονότων μεμπτῶν, ἅτινα ἀνάγονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἠθικῆς.

Τὸ νέον τοῦτο ἀδίκημα, ὅπερ θὰ ἡδύνατο νὰ ὀρισθῇ ὡς ἀδίκημα προκλήσεως εἰς διαφθοράν, μὴ ὑφιστάμενον εἰμὴ ἐπανορθωτικὰς ποινάς, θὰ ἐφέρετο ἐπωφελῶς ὡς συναφὲς ἀδίκημα ἐν πάσαις ταῖς ἐγκληματικαῖς διώξεσιν ἐπὶ προσβολαῖς κατὰ τῆς αἰδοῦς, ἐν αἷς οἱ ἔνορκοι συχνὰ διαποροῦσι μὲ τὸν νομικὸν ὅρον προσβολῆς· ἀλλὰ τὸ νέον ἄρθρον θὰ εἶχε πρὸ πάντων ὡς σκοπὸν ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὰς συνεπείας, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς νομολογίας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ ποινικοῦ Κώδικος. Τὸ ἄρθρον 334 τιμωρεῖ τὴν πράξιν « τῆς προσβολῆς κατὰ τῶν ἡθῶν, διὰ τῆς προκλήσεως, εὐνοίας ἢ διευκολύνσεως τῆς ἀσελγείας ἢ τῆς διαφθορᾶς τῆς νεότητος τοῦ ἐνὸς ἢ ἐτέρου φύλου κάτω τῆς ἡλικίας τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους »· ἀλλὰ κατὰ τὰς

νεαρωτέρας αποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Δικαστηρίου, «τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται εἰμὴ κατὰ τῶν ἀσκούντων τὸν προξενητισμόν : δὲν ἄπτεται ἐκείνου ὅστις παρ' ὅλον τὸ ἐπαίσχυντον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀσελγείας, δὲν διέπραξεν εἰμὴ πράξεις προσωπικῆς καὶ ἀμέσου σαγηνεύσεως καὶ δὲν κατέστη μεσάζων πράκτωρ ἀσελγείας καὶ διαφθορᾶς».

Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι, παρὰ τὴν ἀνηλικότητα τῶν θυμάτων, αἱ μᾶλλον σαδιστικαὶ ἐπινοήσεις, διαφεύγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πᾶσαν ποινικὴν δίωξιν.

Διὰ τὴν καταπολεμηθῆναι τὸ ἀνίσχυρον τοῦτο τοῦ νόμου κατέναντι μιᾶς ἐπικινδύνου ἐπιδημίας, αἱ Εἰσαγγελίαι ἐπαγροπνοῦσι μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἐπὶ τῶν περιχώρων καὶ ἂν ὑπάρχη καὶ ἡ ἐλαχίστη παραβίασις δικαιολογοῦσα τὴν τήρησιν τῆς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν διαδικασίας, ὁ διαφθορεὺς ἐνεργῶν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν τοῦ παθῶν, καταδιώκεται ὑπὸ τὸ πρόσχημα προσβολῆς κατὰ τῆς δημοσίας αἰδοῦς· ἐνίοτε μάλιστα ἂν τὰ γεγονότα τοῦ προσχήματος ἀποκαλύπτουν τὴν πλειονότητα προσώπων προστιθεμένων εἰς ἀνηλικότητά τινα τῶν πραγμάτων, ἐφαρμόζουσι τὸ ἄρθρον 334 ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου τῆς ἐξωθήσεως μιᾶς ἀμοιβαίας σχολῆς διαφθορᾶς· ὁ διαφθορεὺς θεωρεῖται ὡς «μεσάζων πράκτωρ τῆς διαφθορᾶς» κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς ὅρους τῆς νομολογίας· ἀπὸ ὑποτελῆς ἐν τῷ προξενητισμῷ καθίσταται προξενητὴς ἐν ἰδίῳ λογαριασμῷ.

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος οὐδέποτε τελεῖται χωρὶς νὰ προκαλέσῃ μεγάλας διαμαρτυρίας ἀπὸ μέρους τῆς ὑπερασπίσεως, ἐναντίον τῶν ἐκτροχιάσεων τούτων τῆς νομολογίας. Ἐννοεῖ τις καλῶς, λέγουσι τότε πρὸς τὴν δημοσίαν κατηγορίαν, τὸ νὰ ζητεῖτε τὴν καταδίκην τοῦ Ξ διότι εἶχεν ἐξωθήσει ἀμέσως ἐν τῷ συμφέροντι τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν προσωπικῶν τοῦ ἐπιθυμιῶν, τὴν διαφθορὰν τῶν ἀνηλίκων Υ . . . καὶ Ζ . . . ἄλλὰ δὲν δύναται



τις νὰ ἐννοήσῃ τὴν καταδίωξιν τοῦ Ξ ἐπὶ ἐξωθήσει, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ μεσάζοντος, εἰς διαφθορὰν τῆς ἀνηλίκου Υ... ὑπὸ τῆς ἀνηλίκου Ζ..., καὶ αἵτινες ἀνήλικοι Υ... καὶ Ζ... δὲν εἶχον νὰ μάθωσιν ἢ μία καὶ ἡ ἄλλη ἀμοιβαίως τίποτε ἀπὸ ἀπόψεως διαφθορᾶς.

Ἐξεταζόμενον στενῶς, τὸ θέμα τοῦτο τῆς ἀνωτέρας ἡθικῆς, εἶνε μᾶλλον ῥητορικὸν ἢ δικονομικόν, διότι οἱ νόμοι ἐπὶ τῶν ἀνηλίκων δὲν ἐτάχθησαν διὰ τὴν ἀποκλειστικὴν αὐτῶν προστασίαν ἐν ᾧ χρόνῳ εἰσὶν αὗται ἐνάρετοι, τὰς προστατεύουν ἔνεκα τῆς ἀνηλικότητός των ἥτοι ἀποτελοῦν ἐξαίρεσιν ἐκ τῆς ἀνηλικότητός των· καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀνηλικότης, ἥς ποιοῦνται ἐξαίρεσιν ἐν τῷ θεματι τούτῳ, τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι πρὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὑπαιτίου εἶχε θίξει, ὡς ὑποστηρίζεται τοῦτο, τὰ ἔσχατα αὐτῆς ὅρια; Ἐν παρομοίῳ θεματι τὸ πεδίον εἶνε τόσον εὐρὺ ὥστε, ὅσον καὶ ἂν εἶνε διεφθαρμένον ἐν πρῶσωπον νὰ εἶνε πάντοτε δυνατόν νὰ προστεθῇ κάτι εἰς τὴν διαφθορὰν του.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι, ὡς γίνεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 335 τοῦ Γαλλικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, ἐπιβαλλομένη «διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 334 καὶ 335 καὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς δοθείσης εἰς τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τούτων πρὸς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα καὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ σώματος τούτου πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας», δὲν συλλαμβάνει τὸ κακὸν εἶμῃ ἐκ τῶν μικρῶν αὐτοῦ πτυχῶν, δίδουσα λαβὴν εἰς σοβαρὰς ἀντιγνωμικὰς συζητήσεις καὶ ὅτι θὰ ὑπῆρχε συμφέρον, διὰ νὰ τεθῇ τέρμα εἰς πᾶσαν ἀντίθεσιν καὶ πᾶσαν κριτικὴν, νὰ διαμορφωθῇ ἐν ἄρθρον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἄρθρον 335 τοῦ Ποινικοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος.

III

Ἄν αἱ ἰδέαι αὗται ἠκόλουθοῦντο, τὸ ἄρθρον 334 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος θ' ἀπέμενε καθαρῶς ἐφαρμόσιμον ἐπὶ τοῦ

προξενητισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουσι *lenocinio*. ἀλλ' ἀφοῦ διατυπωθῇ, ὡς ὁ κ. Berry τὸ ὑπεδείκνυεν ἐν τῇ πρὸς τὸ γενικὸν συμβούλιον ἐκθέσει καὶ ὅπως τὸ ἀπεδείξαμεν, ὅτι οἱ προαγωγοὶ δὲν ἐπιτυγχάνουσιν ἐν τῷ ἔργῳ των εἰμὴ διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν πρακτόρων, ἐνεργούντων μεμονωμένως καὶ κατ' εὐκαιρίαν, θὰ συνέφερε διὰ νὰ πλήξη τις τὴν μεσιτείαν ν' ἀπαλειφθῇ ἐκ τοῦ ἄρθρου 335 ἡ λέξις *συνήθως* καὶ νὰ τιμωρῇται, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ Ἰταλικῷ Κώδικι, «πᾶν πρόσωπον ὅπερ, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν ἀλλοτρίου πάθους, ἤθελε παρασύρη εἰς πορνείαν ἢ ἐξωθήσει εἰς ἀσέλγειαν ἀνήλικον πρόσωπον».

Ἀντὶ τῆς περιπτώσεως τῆς συνηθείας, θὰ ἡδύνατό τις νὰ ἀξιῶσθαι ὡς στοιχεῖον, τὸν σκοπὸν κέρδους ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς Κώδικας Γερμανικόν, τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τὸν τῆς Ζυρίχης. Ὁ Κώδιξ τῶν Κάτω Χωρῶν διετύπωσε τὸν ὅρον τοῦτον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Τιμωρεῖται ὡς μεσάζων, πᾶν πρόσωπον, ὅπερ ἐπὶ σκοπῷ κέρδους καὶ ἐκ προθέσεως, προκαλεῖ ἢ ὑποθάλλει τὴν ἀσέλγειαν ἀνηλίκου τινος μετὰ τρίτου, ἢ ἔχει ὡς ἐπάγγελμα νὰ προκαλῇ ἢ νὰ ὑποθάλλῃ ἐκ προθέσεως τὴν ἀσέλγειαν ἀνηλίκου τινος μετὰ τρίτου». (Ἄρθρον 250). Τῷ ὄντι, τὸ κέρδος πάντοτε ἀνευρίσκεται καὶ ἂν κατὰ τύχην συνηντᾶτο εἰς μεσάζων ὅστις ἤθελεν ἐνεργήσῃ ἐξ ἐκδικήσεως κατὰ νεαρᾶς κόρης ἢ ἐξ ἔχθρας πρὸς τὴν οἰκογένειάν της, οὗτος ἤθελεν εἶσθαι πλεον ἔνοχος τοῦ πράκτορος ἐκείνου τῆς Ἀφροδίτης, ἀναλαβόντος ἀντὶ χρήματος τὴν ἐπιχείρησιν· καθ' ἡμᾶς ἡ λύσις ἔγκειται εἰς τὸ νὰ ἀφήσῃ τις εἰς τὰ δικαστήρια τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν περιστάσεων τῆς πρακτορείας καὶ τὸ σχέδιον νόμου ὅπερ θὰ εἶχεν ὡς σκοπὸν τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ὅρου *συνήθως* τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, θὰ ἦτο καθ' ἡμᾶς τὸ συντομώτερον καὶ τὸ καλλίτερον.

Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους, τὸ ἐμπόριον τῶν λευκῶν θὰ

συνήντα δυσχερείας ἃς σήμερον δὲν εὐρίσκει, οἱ πράκτορές του δὲν θὰ ἐβάδιζον πλέον μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλὰ καὶ δὲν θὰ ἔβλεπέ τις ν' ἀναπτύσσεται, ἀναλώμασι τῆς νεότητος ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς ἀθωότητος, ἐμπορία μὲ τὴν τιμὴν τοῦ χρυσοῦ, καθ' ἣν αὐτὸς ποῦ ἀγοράζει ὅσον καὶ αὐτὸς ποῦ πωλεῖ, ἀπολαμβάνουσι τῆς αὐτῆς ἀτιμωρησίας: ὁ ἀγοραστής, διότι δὲν ἐπεξήτησεν ἢ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ παθῶν καὶ ὁ πωλητὴς διότι, ἂν ἐξασκῇ τὸ ἐμπόριον, δὲν ἔχει τὸ χρῆσμα τοῦ ἐπαγγέλματος.

IV

Θὰ προσθέσω ὡς ἀντίδοτα ἔμμεσα τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῶν ἡθῶν καὶ πρὸ πάντων κατὰ τῶν ἐγκλημάτων τῶν ἀνιόντων, τὴν φοίτησιν τῶν ἀσύλων καὶ τῶν σχολείων, ἅτινα ἐμποδίζουν τὰ παιδιά νὰ τριγυρίζουν εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὴν ἔτι μᾶλλον αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν ἔτει 1889 παρὰσκευασθέντος νόμου, τῇ εἰσηγήσει τοῦ γερουσιαστοῦ Roussel, μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν κακομεταχειριζομένων παιδῶν ἢ ἡθικῶς ἐγκαταλελειμένων. Τὸ ἄρθρον 2^{ον} τοῦ νόμου τούτου, ἐπιτρέπει τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῶν πατέρων καὶ μητέρων οἵτινες ἐκθέτουσι, διὰ τινος κοινῶς γνωστῆς συμπεριφορᾶς ἀναξιοπρεποῦς καὶ σκανδαλώδους, τὴν ἡθικὴν τῶν τέκνων· καὶ κατὰ τὸ 3^{ον} ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἡ περὶ ἐκπτώσεως ἐνέργεια δύναται ν' ἀσκηθῇ οὐ μόνον παρὰ συγγενῶν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς Εἰσαγγελίας. Τὰ ἐγκλήματα τῶν ἀνιόντων, ὧν τὴν ἱστορίαν ἐξεθέσαμεν, ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὴν ἐκδήλωσίν των ἐν ταῖς οἰκίαις, οἱ γείτονες τὰ γνωρίζουσι καὶ αἱ ἐπαίσχυντοι αὗται σχέσεις φθάνουσι ταχέως, τοῦλάχιστον ὡς βοή εἰς τὰ ὦτα τῶν Ἀστυ-



νόμων. "Ας λάβουν οὔτοι τὸ μέτρον νὰ ὑποδεικνύωσι τὴν ἀπήχησιν ταύτην εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν· ὑπὸ τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο πρόσχημα θὰ ἀπειληθῇ ὁ πατὴρ ὅτι θὰ τοῦ ἀφαιρεθῇ τὸ τέκνον του· διὰ ν' ἀποφύγῃ μίαν ἀπόφασιν ἐκπτώσεως, ἥτις θὰ ἐκοινολογεῖτο εἰς τοὺς γείτονας καὶ θὰ τοῦ ἐπροξένει μίαν ταπείνωσιν, ὁ πατὴρ θὰ προτιμήσῃ νὰ τοποθετήσῃ κάπου τὸ τέκνον του καὶ αὐτὸ θέλει σωθῇ. Τὸ ἐνδιαφέρον σημεῖον ἦτο νὰ δοθῇ κῦρός τι εἰς τὴν διαταγὴν, ἥτις θὰ ἐδίδετο εἰς τὸν πατέρα ὅπως τοποθετήσῃ τὸ παιδίον ἐκτὸς τοῦ οἴκου του· τὸ κῦρος τοῦτο θὰ ἦτο ἡ ἀπειλὴ ἐκπτώσεως· δὲν δύναται τις ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀποτελεσματική, διότι εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες εἶνε ὀλιγώτερον πατέρες καὶ οἵτινες οὐδὲν τῶν καθηκόντων τούτων ἐκπληροῦσι, στενοχωροῦνται ἐν τούτοις ὅταν πρόκειται νὰ ἐκπέσωσι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας των· διακρίνει τις τοῦτο καθημερινῶς ἐκ τῆς ἀντιστάσεως, ἣν οἱ μᾶλλον ἄθλιοι προβάλλουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης ἐκπτώσεως ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν ἐπαιτείας.

Τέλος, τὰ ἐνδικοιτήματα εἶνε ἐκεῖνα, ἅτινα παίζουσι μεγάλον ῥόλον ὡς πρὸς τὴν ἀνηθικότητα τῆς οἰκογενείας· ἃς θελήσῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ ἀναμνησθῇ ὅ,τι εἶπον περὶ τοῦ τοιούτου συγχρωτισμοῦ. Εἶδον ἐν τινι ὑποθέσει κατὰ πατρὸς κατηγορηθέντος ἐπὶ ἐγκλήματι κατὰ τῶν ἡθῶν ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ θυγατρὸς, τὴν καταμήνυσιν προερχομένην ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ, ὅστις ἔνεκα τῶν ὅρων ὑφ' οὓς διητῶντο ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ὑπῆρξεν ὁ μάρτυς τῆς πατρικῆς ἀσελγείας. Τὰ ἐνδικοιτήματα ἅτινα ἡ Φιλανθρωπικὴ Ἑταιρεία ἀνεγείρει ἐν πάσαις ταῖς συνοικίαις τῶν Παρισίων, ἀποτελούμενα τοῦλάχιστον ἐκ δύο διαμερισμάτων καὶ συνενοῦντα ὑπὸ μίαν καὶ μόνην κλεῖδα πᾶν ὅ,τι ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου, θὰ ὠφελήσουν πολὺ, ἂν ἐξελιχθῶσιν, ἐπὶ τῆς ἡθικοποιήσεως τῶν πτωχῶν τάξεων καὶ μεταφέρω πιστῶς ἄνευ σχολίων, τὴν ἀκόλουθον σελίδα τῶν πεπραγμένων, ἅτινα εἰσηγήθη ἐνώπιον τῆς Γενι-



κῆς συνελεύσεως τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρείας τῆς 2^{ας} Ἰουνίου 1901 ὁ κ. Sangnier :

«Τὸ οἶκημα τῆς λεωφόρου τοῦ Saint-Mandé, ἀριθμὸς 3^{ος}, εἶνε μεγαλείτερον τῶν δύο ἀδελφῶν του. Περιλαμβάνει 55 κατοικίας, 10 πλειοτέρας τοῦ οἰκήματος τῆς λεωφόρου τῆς Grenelle. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δωματίων ποικίλλει ἐν ἐκάστῳ πατώματι, πάντα ὅμως ἔχουσιν ἀνὰ ἓν μαγειρεῖον καὶ ἀποχωρητήριον ἰδιαίτερα. Μερικαὶ κατοικίαι, δέκα πέντε περίπου, ἔχουν μαγειρεῖον μὲ μίαν ἐστίαν τελευταίου συστήματος, μίαν αἰθουσαν ἐστιατορίου καὶ δύο μεγάλα δωμάτια. Οὕτε μία γωνία τοῦ οἰκήματος δὲν εἶνε σκοτεινή. Τὸ ὕδωρ καὶ τὸ φωταέριον κυκλοφοροῦσι πανταχοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐνοίκου. Μία μεγάλη βελτίωσις θὰ γίνῃ ἐν τῇ οἰκοδομῇ ταύτῃ· ὁ πεπειραμένος ἡμῶν ἀρχιτέκτων θὰ ἐξεύρῃ τὸ μέσον τῆς ἐντὸς τῆς μεγάλης αὐλῆς ἐγκαταστάσεως ἐνὸς πλυντηρίου καὶ ἐνὸς στεγνωτηρίου. Αἱ γυναῖκες τῶν ἐργατῶν μας θὰ δυνηθῶσιν, ἐκ περιτροπῆς, νὰ πλύνωσι τὰ ἀσπρόρουχα τῆς οἰκογενείας, χωρὶς νὰ ἐξέρχωνται τοῦ οἰκήματος καὶ νὰ τὰ στεγνώνουσι χωρὶς νὰ τ' ἀπλώνουν ἐντὸς τῶν κατοικιῶν των. Ὁ νεωτερισμὸς οὗτος καταργεῖ τὸ δημόσιον πλυντήριον, τὸν τόπον τοῦτον τῆς διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν καὶ προστατεύει τὰ παιδιά κατὰ τοῦ κακοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, προκαλουμένου συχνάκις ἐκ τῆς ἀνθυγιεινῆς ἐξατμίσεως τῶν ἀσπρόρουχῶν ποῦ ἀπλώνονται ἐντὸς τῶν δωματίων».

Συνελόντι εἰπεῖν, ἅς καταπολεμήσωμεν τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἔρωτος διὰ τῶν ἐτυμηγοριῶν τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου καὶ τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν διὰ νομοθετικῶν μεταρρυθμίσεων· ἅς ἀναπτύξωμεν τὰ παιδικὰ ἄσυλα, ἅς ἀσκήσωμεν αὐστηρὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ ἅς ἰδρῦσωμεν ἐργατικούς συννοκισμοὺς διὰ τοὺς πτωχοὺς.

Ἴδου τὰ προληπτικὰ ἀντίδοτα, ἅτινα ἡ κοινωνικὴ μας κατάστασις δύναται νὰ προμηθεύσῃ· ὑπεράνω τούτων, θὰ

υπάρχουν πάντοτε τὰ θρησκευτικά καὶ ἠθικά ἀντίδοτα, αὐτὰ ἄτινα καθιστοῦν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἰσχυροτέραν τοῦ ἔρωτος καὶ ἀνωτέραν τῆς σαγηνεύσεως τῶν αἰσθήσεων· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διακρίνη τις, ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικῆς, ὡς τοῦτο ἐπράξαμεν ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς, μεταξὺ ἀντιδότων προληπτικῶν καὶ ἀντιδότων κατασταλτικῶν.

Τὰ ἠθικά ἀντίδοτα πρὸς πρόληψιν τοῦ κακοῦ εἶνε τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ χρησιμεύοντα διὰ τὴν καταστολὴν του· ἂν ἐκεῖνος ὅστις οὐδέποτε ὑπέκυψεν εἰς μίαν μικροτέραν δόσιν ἐμπειρίας, ἔχει ἐν δευτέρᾳ περιστάσει μεγαλειτέραν δύναμιν διὰ ν' ἀντιταχθῇ, ὅπως καὶ ἂν λογισθῇ, ὁ τρόπος τῆς θεραπείας πρὸ καὶ μετὰ τὴν πτώσιν δὲν διαφέρει ἐπαισθητῶς. Ἐπίσης συνεκεντρώσαμεν ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ, ἀναφορικῶς τοῖς κατὰ δίκους, πάντα τὰ παραδεδεγμένα ὅσα ἡ ἠθικὴ ἄποψις τοῦ ζητήματος ἠδύνατο νὰ προσφέρει.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ

Ἡ Ἀναγέννησις διὰ τῆς Προστασίας.

«Τὸ πάθος, εἶπεν ἡ Κυρία Στάελ, εἶνε οἱ ὄνυχες τοῦ ἱέρακος, ὑφ' οὓς ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία ὑποκύπτουσι».

Εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν προσθέσατε ὡς ἔξ ἴσου ὑποκυπτούσας ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ πάθους, τὴν περιουσίαν, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν τιμὴν, ὅταν τὸ πάθος κατέστη ἐγκληματικόν.

Ἡ ποινὴ, ἣτις καταστέλλει τὰ ὑπὸ τοῦ πάθους ἐμπνευσθέντα ἐγκλήματα, δὲν ἀποτελεῖ ἀντίδοτόν τι· ἀφ' οὗ ὁ κατὰδικος πληρώσει τὸ πρὸς τὴν δικαιοσύνην χρέος του, ἂν τίποτε δὲν ἔχει ἀλλάξει ἐν τῇ κατ' ἰδίαν φύσει τοῦ ὑποκειμένου του, ὁ ἱέραξ καὶ ὁ ἀπελεύθερος συμπίπτουσι. Ἰνα ἡ ποινὴ καταστῇ ἀντίδοτον, πρέπει νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀναγέννησιν· μετὰ τὸ ἐγκλημα, ἡ ποινὴ, μετὰ τὴν ποινήν, ἡ ἀναγέννησις.

«Μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐγκλήματος, λέγει ὁ Dostoïewsky περαίνων τὸ *Ἐγκλημα καὶ τὴν τιμωρίαν*, ἀρχίζει μίαν δευτέραν ἱστορίαν, ἡ ἱστορία τῆς βραδείας ἀνανεώσεως ἐνὸς ἀνθρώπου, τῆς προοδευτικῆς ἀναγεννήσεώς του, τῆς βαθμιαίας μεταβάσεώς του ἀπὸ τοῦ ἐνὸς κόσμου εἰς ἄλλον. Ὁ Raskolnikoff ἡγνόμενος ὅτι ἡ νέα του ζωὴ δὲν θὰ τοῦ ἐδίδετο εὐκόλως καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀποκτήσῃ ἀντὶ τιμῆς μακρῶν καὶ ἐπιμόχθων προσπαθειῶν».

Ἡ πείρα τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν καταδει-



κνύει τὴν δυσχέρειαν τῶν τοιούτων προσπαθειῶν· ἐκ ταύτης διδάσκεται τις ὅτι τὸ κακῶς πράττειν ὀδηγεῖ συχνὰ εἰς τὸ ὑποφέρειν πολὺ· ἀλλ' ὅτι διὰ νὰ μὴ πράττῃ τις κακῶς, δὲν πρέπει νὰ αἰσθανθῇ τὸ κακὸν ἢ νὰ τὸ ἀποφύγῃ μόλις τὸ αἰστανθῇ. Ἡ ἀσθένεια, ἔλεγον ἄλλοτε, ἔρχεται ἔφιππος καὶ φεύγει πεζῇ· τὸ ἠθικὸν κακὸν ἔρχεται πεζῇ καὶ δὲν φεύγει πλέον.

Τὸ φυτὸν ὅπερ μεμολυσμένη τις πνοὴ ἀνέμου ἤγγισε, ξηραίνεται καὶ ἀποθνήσκει, ἂν ἀφεθῇ νὰ φθίνῃ ἀφ' ἑαυτοῦ· ἀλλὰ μεταφυτεύσατέ το εἰς ἔδαφος νέον, δώσατέ του ἀφθονον δροσερότητα καὶ αὔραν ζωογόνον, εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν, ἣν δὲν ἐγνώρισε πρότερον, θὰ τὸ ἴδητε νὰ ἀνυψώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ ἀναζήσῃ!

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον ὃν ἤγγισε τὸ πονηρὸν πνεῦμα· ἀλλάξατέ του τὸ περιβάλλον του, τὸ τοπικὸν περιβάλλον ἂν δύνασθε, τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον κατὰ τὸ ἐφικτόν, τὸ ἠθικὸν περιβάλλον κυρίως.

Ἡ κοινωνιολογία, τοῦτέστιν ἡ ἐπιστήμη τοῦ κοινωνικοῦ κέντρου, εἶνε ἴσως ἡ μᾶλλον ἀληθὴς τῶν ἀνθρωπολογικῶν ἐπιστημῶν· διὰ μέσου τῶν παρατηρήσεων ταύτης ὁ δόκτωρ Μανουνγριερ κατεργάκωσε τὰς θεωρίας τοῦ Lombroso, ἀποδεικνύων ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχον ἐκ γενετῆς ἐγκληματαίαι φυσικῶς, ὑπῆρχον ὅμως ἐγκληματαίαι ἐκ γενετῆς κοινωνικῶς, δηλαδή μία ὑπαρξίς γενική, τυπική, σχεδὸν ὁμοιότυπος, καταστᾶσα τοιαύτη ἐκ τοῦ κέντρου εἰς ὃ ἐσύχναζεν αὕτη· ἂν τις θέλῃ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου, ἄς παρακολουθήσῃ ἐνώπιον τοῦ Κακουρ-γιοδικείου τοῦ Σηκουάνα μίαν ἐκ τῶν ὑποθέσεων τῶν καλουμένων ὑποθέσεις συμμορίας ¹.

¹ Ἐν ταῖς ὑποθέσει συμμορίας κλεπτῶν αἵτινες πολλάκις περιλαμβάνουσι πλέον τῶν δέκα κατηγορουμένων, ὅλοι οἱ τύποι ὁμοιάζουν μεταξύ των ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ ἢ τῶν δύο ἀρχηγῶν, διότι ὑπάρχουν τοιοῦτοι, γενικῶς, δύο, ὁ εἰς ἐπι-

Τὸ ν' ἀλλάξη τις τὸ ἡθικὸν περιβάλλον ἐνὸς καταδίκου, σημαίνει ν' ἀλλάξη τὸν ροῦν τῶν ἰδεῶν του, νὰ τὰς μεταστρέψῃ ἀπὸ τὰ κατώτερα στρώματα ὅπου ἔμενον στάσιμοι, διὰ νὰ τὰς κάμῃ ν' ἀνέλθουν πρὸς ὅλως διαφόρους πηγὰς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς εὐτυχίας σημαίνει ν' ἀφυπνίσῃ αὐτῷ τὴν ἔννοιαν τῆς συνειδήσεως, τὸ αἶσθημα τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ἐλπίδα μιᾶς καλλιτέρας ζωῆς, τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ἐργασίας, μὲ τὰ ἄγνωστα μέχρι τότε δι' αὐτὸν συναισθήματα ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν του. «Δὲν ἐννοῶ ν' ἀρνηθῶ βεβαίως τὴν ἀποτελεσματικότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ποινῆς, ἔγραφεν ὁ Jules Simon, ἀλλὰ λέγω ὅτι μία κοινωνία ἣτις βασίζεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῆς ποινῆς διὰ ν' ἀποκαταστήσῃ τὰ ἥθη, εἶνε χαμένη κοινωνία. Ἐπὶ τῆς πίστεως πρέπει νὰ ὑπολογίζῃ : πίστεως φιλοσοφικῆς ἢ πίστεως θρησκευτικῆς. Ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς ἐπὶ τῆς οἰκογενείας, ἐπὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν μητέρων, ἐπὶ τῆς ἀνασυστάσεως

βαλλόμενος διὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἰσχύος καὶ ὁ ἄλλος διὰ τῶν πανουργιῶν τοῦ πνεύματός του, μέχρι τῶν βωβῶν προσώπων, ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν μέχρι τῶν γυναικῶν παλλακίδων τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν κατηγορουμένων καὶ συνεργῶν πάντων· ἡ γλῶσσα των εἶνε ἡ αὐτὴ καὶ φαίνονται ὡς νὰ ἐπλάσθησαν ἐκ τῆς αὐτῆς ζύμης. Κάποτε ἡ συμμορία εἶνε σύμφωνος, ὁ καθεὶς ἔχει ἀναλάβει τὸν ρόλον του καί, χάρις εἰς τὰς ὑποσχέσεις χρήματος τὰς γενομένας ὑπὸ τῶν ὀλιγώτερον ἐν τῇ κατηγορίᾳ ἐκτεθειμένων, οἱ συνένοχοί των τοῖς παρέχουν διπλώματα ἀθωότητος· ἀλλὰ, τὸ συχνότερον, ἡ διαφωνία βασιλεύει, διαμάχαι, ὡς οἱ φύλακες μετὰ δυσκολίας κατασιγῶσι, διαμείβονται ἐν τοῖς διαδρόμοις, εἶνε ἡ τιμωρία τῶν ἀλληλοκαταγγελομένων. Ὁ καθεὶς ἐπιζητεῖ νὰ σωθῇ εἰς βάρος τοῦ ἄλλου· ἀκούει κανεὶς τὸν ροῦν ἀλληλοκατηγοριῶν καὶ ἡ Εἰσαγγελία δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀκούῃ. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον σημεῖον εἰς παρατήρησιν, εἶνε ἡ μοναδικὴ ἀφέλεια μεθ' ἧς τὰ ὑποκείμενα ταῦτα ὁμιλοῦσι περὶ ἑαυτῶν καὶ καθορίζουσιν ἐν τῷ ἑδωλίῳ τῶν κατηγορουμένων ἐνὸς ἐκάστου τὴν ἰδιοφυΐαν· αὐτὸς ἐκεῖ ποῦ ὁμιλεῖ εἶνε ὁ μόνος κατὰ τὸ λέγειν του, ὅστις γνωρίζει τὸ ἐπάγγελμά του, οἱ ἄλλοι ὑπῆρξαν ἡλίθιοι. Ὅταν τὸ ὀρκωτὸν ἐξέδωκε τὴν ἐτυμηγορίαν του, ἀθωοῦν τοὺς μὲν, καταδικάζον τοὺς δὲ καὶ τὸ δικαστήριον τῶν Συνέδρων ἐπέβαλε τὴν ποινὴν, εἰς ἡθικολόγος θὰ ἠδύνατο νὰ γράψῃ ὡς ἐπίγραμμα ἐπὶ τοῦ φακέλλου τῆς δικογραφίας, τοὺς στίχους τούτους τοῦ La Fontaine : «Jupin les renvoya s'étant censurés tous, du reste contents d'eux». **La Fontaine**, Μῦθοι, Βιβλίον 1ον, Μῦθος 7ος. **La Besace**.



τῆς πατρικῆς ἐξουσίας. Λέγουσιν ὅτι ἡ κοινωνία καταστρέφεται ἐκ τῆς ἐπιεικείας τῶν δικαστῶν.

Ἄλλὰ πόθεν προέρχεται ἡ τοιαύτη ἐπιείκεια; Ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἐξ ἧς προέρχονται καὶ τὰ ἐγκλήματα. Εἶνε ἡ ἐξασθένησις τοῦ αἰσθήματος τοῦ καθήκοντος, ἡ ἐξάλειψις τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, ὁ σκεπτικισμὸς καὶ ἡ ἀδιαφορία ὑποκατασταθεῖσαι εἰς τὴν ἰσχυρὰν πίστιν ἄλλης ἐποχῆς ἅτινα ὀπλίζουσι τὴν χεῖρα τῶν δολοφόνων καὶ ἀφοπλίζουν τὴν χεῖρα τῆς δικαιοσύνης. Προτιμῶ πλειότερον ν' ἀναπτύξω ἓνα ἄνθρωπον ἢ νὰ τὸν τιμωρήσω. Ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως μοῦ ἐγγυᾶται περισσότερον τοῦ δημίου. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἑνὸς δημίου ἢ ἀνθρωπότης διὰ νὰ θεραπευθῇ· ἔχει ἀνάγκην μιᾶς συνειδήσεως !»

Ἄλλὰ ποῖον θὰ εἶνε τὸ μέσον διὰ νὰ μεταβάλῃ τις τὸ ἡθικὸν περιβάλλον τοῦ καταδίκου καὶ νὰ τὸν κάμῃ ν' ἀποδεχθῇ τὰς ιδέας περὶ ὧν ὁμιλῶμεν, κατὰ τρόπον ὥστε αὐταὶ εἰσδύουσαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῇ φύσει τοῦ νὰ δυνηθῶσι νὰ τοῦ δημιουργήσωσι μίαν νέαν ἰδιοσυγκρασίαν ;

Τοῦτο θὰ εἶνε ἡ προστασία.

Αἱ προστασίαι αἵτινες ἀπασχολοῦσιν ἡμᾶς διαιροῦνται εἰς δύο κλάδους : αἱ προστασίαι τῶν νεαρῶν προσώπων καὶ αἱ τῶν ἐφήβων· ἀλλ' ἔχουσι τὸν κοινὸν δεσμὸν ὅστις ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς καταδίκους, τοῦτέστιν εἰς τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ἅτινα ἀφ' οὗ κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀπέτισαν τὴν ποινὴν των ἢ ἀπέκτησαν προσωρινῶς τὴν ἐλευθέρωσίν των.

Διὰ τὸν κατάδικον αὐτὸν οὐ ἡ κατάστασις εἶνε οὕτω καθωρισμένη, τί δύναται τις νὰ πράξῃ ; νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ τις ἔρμαιον ἑαυτοῦ εἶνε ὡς νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν ὑποτροπήν. «Εἶνε μοιραῖον, βλέπετε, ἔλεγεν εἰς ὑποτρόπος εἰς τὸν δικαστὴν του. Καταδικάζεται τις, διέρχεται «τὸν χρόνον του» καὶ ἐξωθεῖται ἐκ νέου. Τότε λοιπόν ! Τοῦ κάμνουν μεγαλείτερον

κακόν. Καὶ δὲν ἐξέρχεται τις τῆς φυλακῆς εἰμὴ διὰ νὰ ἐπανεισέλθῃ».

Νὰ τὸν δεχθῇ τις εἰς τὴν οἰκίαν του εἶνε ἐπικίνδυνον πρᾶγμα καὶ ἡ παράδοσις τοῦ κλέπτοντος ἀπελευθέρου καταδίκου, ὡς ὁ Γιάννης Ἀγιάνης, τὰ ἀργυρὰ κηροπήγια τοῦ ἀγαθοῦ ἐπισκόπου Μυριήλ ὅστις τὸν ἐφιλοξένησε, ὑπῆρξε πλέον ἢ ἅπαξ μία ἀλήθεια! νὰ τοῦ δώσῃ χρήματα, εἶνε ὡς νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν ἀεργίαν· τί νὰ κάμῃ κανεὶς δι' αὐτόν;

Ἡ ἀληθὴς ἰδέα θὰ εἶνε νὰ τὸν προστατεύσῃ κανεὶς, τοῦτέστι νὰ ἐπενδύσῃ τρόπον τινα τὸν κατάδικον, παρὰ τὸ προηγούμενόν του ὅπερ δίδει λαβὴν εἰς κακοπιστίαν, διὰ συμβολαίου τινος ἐμπιστοσύνης, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ὁποίου ἡ προστασία θὰ ὑποσχεθῇ τὴν βοήθειαν καὶ ὁ προστατευόμενος τὴν ὑπακοὴν ἢ διὰ νὰ μεταχειρισθῶ μίαν ἔκφρασιν ὀλίγον σχολαστικὴν ἀλλὰ γλυκυτέραν, τὴν εὐλάβειαν· ἡ βοήθεια θὰ συνίσταται εἰς μίαν συνδρομὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικήν, ἣν ἡ προστασία θέλει ἐξοικειώσῃ πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ καταδίκου καὶ ἡ εὐλάβεια ἐν τῇ παρ' ἐκείνου πιστῇ ἐκπληρώσει τῶν ὑπὸ τῆς προστασίας τιθεμένων ὅρων εἰς τὴν βοήθειαν ταύτην· ἡ προστασία θέλει εἰσθαί τι ὀλιγώτερον τοῦ δεσπότη καὶ τι πλέον τοῦ εὐεργέτου· θὰ προμηθεύσῃ τῷ προστατευομένῳ, ἐκτὸς πάσης δουλείας καὶ διὰ τῆς ἐντίμου πάντοτε ἐκτελέσεως ἑνὸς συμβολαίου, ἐκεῖνο ποῦ λείπει περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωὴν ἑνὸς καταδίκου, τὴν μεθοδικότητα κατὰ τὴν ἐλευθέραν διαβίωσίν του.

Τὰ παιδιά καὶ οἱ γέροντες ἀρέσκονται ν' ἀσχολοῦνται δι' αὐτούς· οἱ κατάδικοι ἔχουν αὐτὸ τὸ ἐνστικτον τῶν ἀδυνάτων, μὴ ἀποχωριζόμενον μιᾶς λανθανούσης εὐαισθησίας, ἣτις εἶνε συναίσθημα ἴδιον ἐκείνων ὅσοι ὑπέστησαν δοκιμασίας. Τὸ ν' ἀπασχολῇται τις μὲ τὰς ἀνάγκας των, εἶνε τὸ μᾶλλον συγκινοῦν αὐτοὺς πρᾶγμα καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη των εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον ἐκείνων, οἵτινες ἀσχολοῦν-



ται μὲ αὐτούς. Θὰ ὑπεχρέουν ἐκείνους οὓς ἡ ἀργία μιᾶς χειμερινῆς Κυριακῆς πλήττει ἢ ἐκείνους οἵτινες μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν ὑφίστανται τὴν ἀπογοήτευσιν τῆς ζωῆς, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ προστατευτικὰ ἔργα· θ' ἀναγνωρίσουν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων τοῦ Balzac : « Ἡ παρηγορία ἐκείνων ὅσοι δὲν ἔχουν εὐτυχίαν, εἶνε νὰ καθιστῶσι τοὺς ἄλλους εὐτυχεῖς », διότι ἡ ἀχαριστία δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν· ὁ κατάδικος εἶνε κατὰ γενικὴν ἀρχὴν εὐγνώμων· πλεῖσται ἐκ τῶν φύσεων ἐκείνων αἵτινες ἐφαίνοντο κακαὶ ἦσαν ἀπλούστατα πεφοβισμένοι.

Θὰ ἀναφέρω ὡς παράδειγμα εὐγνωμόνων αἰσθημάτων τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀπευθυνθεῖσαν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει τὴν 1^{ην} Ἰανουαρίου 1902 ὑπὸ τινος καταδίκου πρὸς τὸν πρόεδρον ἑνὸς τῶν μεγάλων προστατευτικῶν ἔργων τῶν νεαρῶν κρατουμένων τῶν Παρισίων : « Πῶς εἶνε δυνατόν ν' ἀσχολοῦνται μὲ ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, νὰ γράφουν πανταχόθεν, νὰ καταναλίσκουν ἓνα χρόνον τόσον πολύτιμον εἰς τὸ νὰ περισυλλέγουν πανταχόθεν μίαν πλειονότητα ἀτυχῶν ὄντων οὓς ἡ Πρόνοια ἐστέρησε τῶν γονέων αὐτῶν, ἂν δὲν ἔχουν ἓνα σκοπὸν περισκεμμένον ; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἂν λογικευθῇ τις, ἂν παρατηρήσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω, ἂν θελήσῃ νὰ ταξινομήσῃ πάντα ταῦτα τὰ μικρὰ γεγονότα, ἅτινα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀφήνουν ἐποχὴν, θέλει σκεφθῇ καὶ εἶπει :

Πόσον εἶνε ἄξιοι ἐκτιμήσεως ἐκεῖνοι οἵτινες θέλουν νὰ δημιουργήσουν τιμίους ἀνθρώπους ! Εἶνε τι ὑπέροχον ! Καὶ εὐλογημένη ἔστω ἡ ἡμέρα αὕτη τοῦ ἔτους, ἥτις μᾶς καθιστᾷ ὑποχρέους σχεδὸν νὰ ἐννοήσωμεν ὅλα αὐτὰ τὰ ὥραῖα πράγματα ».

Ὁ πρόεδρος δι' ὃν προωρίζετο ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἦτο ὁ κ. Voisin, Ἀρεοπαγίτης, πρόεδρος τῆς « Ἐταιρίας τῆς προστασίας τῶν ἐθελοντῶν ὑποχρέων »· ἡ προστασία τοῦ κ. Voisin ἀναγεννᾷ τοὺς νεαροὺς κρατουμένους διὰ τῆς στρατιωτι-



κῆς πειθαρχίας· ὑποστηρίζει τὴν θητείαν ἐκείνων οἵτινες κρατοῦνται ἐν σωφρονιστικαῖς ἀποικίαις· ἀφ' οὗ ἀναλάβουν ὑποχρέωσιν τοὺς ἐπιβλέπει καὶ τοὺς ἐνθαρρύνει : εἶνε ὀρφανὰ ὑπὲρ τῶν ὁποίων οἱ συνταγματάρχαι ἀποστέλλουν ἐμπιστευτικὰ σημειώματα, ἅτινα ἐνισχύουσι διὰ συχνῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ διὰ ταξειδίων ἐκτελουμένων ὑπὸ μελῶν τῆς Ἑταιρείας ἀνὰ τὰ συντάγματα, ὅταν ὁ στρατιώτης διέρχεται κρίσιν τινὰ· ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἔργου εἶνε ἐγγεγραμμένον κονδύλιον πλέον τῶν 5,000 φράγκων διὰ τὰ ταξείδια ταῦτα δι' ὧν σώζονται καὶ προλαμβάνονται πλεῖστα δυσχερεῖς περιστάσεις· ἡ Ἑταιρεία ἔχει συμβουλευτικὴν γνώμην ἐπὶ τῆς ἀνανεώσεως τῆς θητείας· ἂν ὁ ὀρφανὸς ἀνακαταταχθῇ, τοποθετεῖται τὸ ἀντισήκωμά του εἰς τὸ λαϊκὸν ταμιευτήριον μὲ τόκον 6 τοῖς 100 χορηγούμενον ὑπὸ τοῦ προστατευτικοῦ ἔργου προσθέτως, ἐξ οὗ ἀπολαμβάνει πραγματικὸν τόκον 9 ἐπὶ τοῖς 100 : ὅταν λήξῃ ἡ στρατιωτικὴ του ὑπηρεσία, τοῦ ἐξευρίσκουν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ μίαν θέσιν· τὴν 31^{ην} Δεκεμβρίου τοῦ 1901 ὑπῆρχον ὑπὸ τὰς σημαίας ἑξακόσιοι νεαροὶ κρατούμενοι καταταχθέντες ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ¹, καὶ τὸ πλεῖστον τῶν παρατηρήσεων τῆς ὑπηρεσίας των ἦτο θαυμάσιον· συνταγματάρχης τις ἔλεγε περὶ ἐνὸς τούτων :

«Θὰ ἐπεθύμουν ἐξ ὅλης καρδίας ἵνα πάντες οἱ στρατιῶται ἦσαν ὡς αὐτὸς καὶ τότε εὐχαρίστως μὲ αὐτοὺς θὰ ἐξεστράτευον !»

¹ Ἴδου ὁ κατάλογος κατὰ βαθμοὺς καὶ εἶδος τέχνης τῶν νεαρῶν τούτων κρατουμένων : **Βαθμοί** : Ὑπαρχιμουσικός, 1· ἀνθυπασπισταί, 3· ἐπιλοχίαι, 3· ἐπιλοχίαι πεταλωταί καὶ ζυμωταί, 5· λοχίαι καὶ λοχίαι κλιβανεῖς καὶ ὑποκλιβανεῖς, 35· δεκανεῖς τοῦ ἵππικοῦ, 7· δεκανεῖς, δεκανεῖς κλιβανεῖς καὶ ζυμωταί, 58. **Τέχναι** : Μουσικοί, 21· τύμπανα, 8· κλαρίνα, 25· τρουμπέτταις, 4· διδάσκαλοι γυμναστικῆς, 3· ἐπόπται ξιφασκίας, 2· ῥάπται, 16· ὑποδηματοποιοί, 16· ὀπλοδιορθωταί, 3· διάφορα ἐπαγγέλματα, 26· πληρώματα στόλου, 71· ἄπλοι στρατιῶται, 293. Σύνολον : 600.



Λέγουν περὶ ἐνὸς πεζοναύτου ὅστις ὑπηρετήσεν ἐν Dahomey : « Ἐδείχθη κατὰ τὴν ἐκστρατείαν καλὸς στρατιώτης, θαρραλέος καὶ σκληρὸς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας του ἐξ ἧς ἐπύρεσεν ὡς καὶ ἄλλοι συστρατιῶται του ». Τέλος, εἰς πλωτάρχης γράφει δι' ἓνα πτυχιούχον ἀρμενιστὴν, ὅστις ἴσως νὰ εἶχε παραπεμφθῇ ἐπὶ κλοπῇ : « Ἀριστος ὑπηρετής, καθ' ὅλοκληρίαν ἄξιος τῆς ὑμετέρας εὐαρεσκείας· τὸν ἐξέλεξα ὡς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φαλαινίδος μου, φύλακα τῆς ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης μου ¹ ». Εἰς ἄλλος προήχθη εἰς λοχίαν τοῦ ἱππικοῦ, καὶ ἀναφέρει τοῦτο πρὸς τὴν Ἑταιρείαν μὲ τὰς ἐξῆς φράσεις :

« Εἰς τοὺς πόδας σας καταθέτω, ἀγαπητὲ προστάτα, τὰ γαλόνια τοῦ λοχίου τοῦ ἱππικοῦ ἅτινα μοῦ ἔραψαν ἐπὶ τοῦ ἀμπελώνου μου, διότι χάρις εἰς ὑμᾶς, ἀγαπητὲ Κύριε, τὰ ὀφείλω. « Συγχωρήσατέ μου τὴν συντομίαν καὶ τὴν κακογραφίαν μου, διότι εὐρίσκομαι ὑπὸ τὸ κράτος ζωηρᾶς συγκινήσεως ² ».

Ἴδου ἤδη καὶ περὶ τῆς Ἑταιρείας τῆς προστασίας τῶν νεαρῶν κρατουμένων καὶ τῶν νεαρῶν ἀπελευθέρων τοῦ νομοῦ Σηκουάνα : καθ' ἑκάστην Κυριακὴν πρωΐαν, ἀπὸ τῆς ἐννάτης μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας, ἡ εἰρηνικὴ ὁδὸς τῆς Mezières βλέ-

¹ Δύναμαι ἀκόμη ν' ἀναφέρω τὴν σημείωσιν ταύτην ἀναφορικῶς πρὸς τινὰ λοχίαν : « Πάντοτε ὁ ἴδιος. Ἀπὸ εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν ποῦ εὐρίσκομαι ἐν ὑπηρεσίᾳ, ποτὲ δὲν συνήντησα ὑποκείμενον τόσον ἄξιον ἐνδιαφέροντος· ὠνομάσθη λοχίας τῇ 29ῇ Ὀκτωβρίου παρελθόντος ἔτους καὶ ἀνεκατετάχθη διὰ πέντε ἔτη· κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτοποθέτει εἰς τὸ ταμιευτήριον τὰ 600 φράγκα, ἅτινα πρό τινος τῷ κατεβλήθησαν. »

² Ὅταν ὁ κ. Voisin ἦτο Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας, ἀντελήφθη ὅτι ἐχάνοντο ἐν ταῖς φυλακαῖς ζωτικαὶ δυνάμεις, αἵτινες ἠδύναντο ἂν καλῶς διετίθεντο, ν' ἀποβοῦν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς χώρας. Ἐντεῦθεν τῷ ἐγεννήθη ἡ σκέψις νὰ τὰς στρέψῃ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν : κατέβαλεν ἐν τῇ προστασίᾳ του ὡς μέλους τῆς Ἑταιρείας τῶν φυλακῶν καὶ προέδρου τῆς δημοσίας Ἀντιλήψεως, πάντα τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα ἡ θέσις του καὶ ἡ εἰδικὴ ἀρμοδιότης του τῷ παρείχον.



πει νὰ διατρέχουν αὐτὴν οἱ νεαροὶ προστατευόμενοι μὲ ἓνα πακέτο ὑπὸ μάλης : πρὸ ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν, ἦσαν ἐν τῇ Petite Roquette, ἀναμένοντες τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς των διὰ τινὰ ἐπανορθωτικὸν οἶκον ὅπου θὰ ἔμενον μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των· ἀλλ' ὁ ἐπισκέπτης τοῦ Ἔργου εἶχε διαγνώσει ὅτι ἤξιζαν τοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ Ἔργον συνῆψεν ἐπ' ὀνόματί των παρὰ τινι διευθυντῇ καταστήματος μίαν σύμβασιν πρὸς ἐκμάθησιν, ἐπέτυχε τὴν προσωρινὴν των ἀπόλυσιν ἐκ τῶν φυλακῶν καὶ σήμερον εἶνε μαθητευόμενοι εἰς Grenelle εἰς τὴν *barrière Blanche* ἢ εἰς τὴν *Charonne*, ὁπόθεν ἔρχονται : τὸ μικρὸ αὐτὸ πακέτο, εἶνε τὰ λερωμένα ἀσπρόρουχα ἅτινα θ' ἀνταλλάξουν διὰ καθαρῶν τοιούτων ποῦ θὰ τοὺς δώσῃ ἡ Ἑταιρεία, διότι αὐτὴ τοὺς τὰ λευκαίνει· ὅταν τοὺς ἐτοποθέτησε, τοὺς ἔδωκεν ἡ Ἑταιρεία ἀνὰ μίαν πλήρη κλινωστρωμνὴν καὶ δικαίως ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ ὑλικὸν τοῦτο τῆς προστασίας. Ἐξελέγχονται οἱ βαθμοὶ των, τοὺς γίνεται μία θρησκευτικὴ ἀνάπτυξις, τοὺς κάμνουν μάθημα γαλλικῆς, ἐν καλὸν πρόγευμα τοὺς ἀναμένει, οἱ παλαιοὶ οἵτινες εἶνε στρατιῶται τοὺς κάμνουν γυμνάσια, ἄλλοι στρατιῶται συντρέχουν μὲ διδασκάλους εἰς μαθήματα στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν, ὅλος αὐτὸς ὁ ἐργατικὸς μικρόκοσμος ἐπανέρχεται οἴκαδε, ὅχι βέβαια πλουσιώτερος τῆς πρωΐας ἀλλ' ὅπερ καλλίτερον, μὲ τὴν καρδίαν μᾶλλον εὐχαριστημένην.

Ἡ λυδία λίθος τῶν προστατευτικῶν ἔργων, εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτροπῶν· ὅσον ὀλιγώτεροι ὑπότροποι ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν προστατευομένων, τόσον ἡ προστασία εἶνε καλλιτέρα. Ἡ περὶ προστασίας εἰσήγησις προεκρίθη διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν καταδίκων, ἀκριβῶς διότι δι' αὐτῆς κατεδείχθη ὅτι οὐδεὶς ἄλλος θεσμὸς ἦτο καταλληλότερος πρὸς μείωσιν τῶν ὑποτροπῶν. Ἐν τῷ σῶφρονιστικῷ συνεδρίῳ τῆς Στοκχόλμης λαβόντι χώραν ἐν ἔτει 1870, ἐγένετο δεκτόν, τῇ ἐμφανίσει στατιστικῶν

ἐγγράφων ὑποβληθέντων ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων τῆς Εὐρώπης, ὅτι ἡ ἐλάττωσις τῆς ὑποτροπῆς ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν προστατευτικῶν ἔργων: ὁ πρόεδρος τῆς Οὐγγρικῆς ἐπιτροπῆς ἐδήλωσε τότε ὅτι ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν, ἐπὶ διακοσίων τριάκοντα ἀπελευθέρων καταδίκων οἵτινες ἐπροστατεύθησαν, δὲν παρετηρήθησαν εἰμὴ ἐπτὰ περιπτώσεις ὑποτροπῆς. Ἡ Ἑταιρεία τῶν νεαρῶν κρατουμένων ἔφθασεν εἰς ἐπίσης ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα: ἐν ἔτει 1831, ἡ ὑποτροπὴ ἀνελόγει εἰς 75 τοῖς 100· ἐν ἔτει 1868, ἐκυμαίνετο μεταξὺ 5 καὶ 7 τοῖς 100· ἐν ἔτει 1891, ὁ μέσος ὅρος ἦτο 6 1/2 τοῖς 100 καὶ τῷ 1903 5 1/2 τοῖς 100. Εἶνε τὸ καλλίτερον ἐγκώμιον ποῦ δύναται κανεῖς νὰ κάμῃ¹.

Ἡ ἀρχὴ τῶν ἠθικολόγων σωφρονιστῶν, ὡς οἱ κ. κ. Uoisin καὶ Guillot, εἶνε ὅτι πρέπει ν' ἀφήσῃ κανεῖς ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον τοὺς νεαροὺς κρατουμένους εἰς τὴν Petite Roquette ἢ εἰς τὸ Saint-Lazare διὰ νὰ μὴν ἔχουν καμμίαν ἐπιθυμίαν ἐπαναστροφῆς, ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ν' ἀποκτήσωσι τὴν συνήθειαν ἐν ταῖς φυλακαῖς: ἀθροθέντας τυχόν

¹ Ἡ Ἑταιρεία τῆς προστασίας τῶν νεαρῶν κρατουμένων καὶ τῶν νεαρῶν ἀπελευθέρων τοῦ νομοῦ Σηκουάνα, ἰδρύθη πρὸ πενήκοντα ἐννέα ἐτῶν· ἀντεπροσωπεύθη ἐπὶ τριάκοντα περίπου ἔτη ὑπὸ τινος δικηγόρου τῶν Παρισίων, λίαν δραστηρίου καὶ βαθέως φιλανθρωποῦ, ὃν προώρως ὁ θάνατος ἀφῆρπασε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τοῦ κ. Bonnat· ἑτερός τις δικηγόρος ὁ κ. Γαβριὴλ Joret-Desclosières, εἶνε Πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν μελῶν: τοὺς κ. κ. Binoché, Paul Bonnet, Chenal, Jourdan, Lacoïn, Varin, ὡς καὶ τοὺς κ. κ. Petit Ἀρεοπαγίτην, Thureau Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καὶ τὸν κ. Guillot ὅστις ἔχει ἀφοσιωθῇ εἰς τοὺς νεαροὺς κρατουμένους οὐ μόνον διὰ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἠθολογικῶν μελετῶν του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὑψηλῶν σχετικῶν δικαστικῶν του ἔργων, ἔχων οὕτω τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐνδιαφέροντος ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ. Ὁ κ. de Corny, δικηγόρος παρ' Ἐφέταις, εἶνε Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας. Οἱ εὐγλωττοι οὗτοι ἀριθμοὶ καὶ τὰ εὐηχὰ ταῦτα ὀνόματα τῆς δικαστικῆς ἱεραρχίας ἐν Γαλλίᾳ, εἶνε μοὶ φαίνεται ἱκανὰ νὰ πείσουν καὶ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς Προστασίας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Κοινωνίας.



ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ὡς ἐνεργήσαντας ἄνευ διακρίσεως, ἀλλὰ παραπεμφθέντας μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των ἐν τινι ἐπανορθωτικῷ καταστήματι, τοὺς θέτουσιν ὑπὸ προσωρινὴν ἐλευθερίαν, μὲ τὴν εὐχέρειαν τῆς ἐκ νέου φυλακίσεως ἂν κακῶς συμπεριφέρονται· ἡ ἀπειλὴ αὕτη εἶνε ἀρκετὴ ἀλλ' ἀπαραίτητος διὰ νὰ συγκρατῶνται ἐν τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ¹. Εἰς τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου. «Τὰ παιδιά ἐν φυλακῇ², ὅστις εἶνε ἐπὶ κεφαλῆς ἐνὸς μεγάλου προστατευτικοῦ Ἔργου, τῆς Προστασίας τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας, ἀσχολούμενος πρὸ παντός περὶ τῶν νεαρωτέρων παίδων, εἶχεν ἐπὶ μακρὸν πιστεύσει ὅτι θὰ ἡδύνατό τις νὰ τὰ κάμῃ ν' ἀποφύγουν ἔστω καὶ τὸν ὀλιγόχρονον τῆς φυλακῆς συγχρωτισμόν, ἂν τὰ ἐτοποθέτει ἀμέσως καὶ πρὸ πάσης δικαστικῆς ἀποφάσεως ἐν τινι οἴκῳ μαθητεύσεως : Περιήρχετο ἀπὸ συμβουλίου εἰς συμβούλιον καὶ ἀπὸ τοῦ Δικαστηρίου εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον ὡς περιοδεύων δικηγόρος, παραμονεύων εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ἔδωλίου τῶν κατηγορουμένων τὸν μικρὸν πονηρὸν ὅστις τοῦ εἶχεν ἐμπιστευθῇ μὲ τὴν ἀγαθὴν σύμπτωσιν τοῦ νὰ ἀποκαλύπτῃ ἐνίοτε ὑπὸ τὸ incognito τοῦ τὴν ἀληθῆ τοῦ παιδὸς ἱστορίαν· εἰς τὸ ὄγδοον ἔτος, τὸ παιδίον ὅπερ λόγῳ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ κ. Rollet εἶχε μορφώσει μίαν καλὴν κατάστασιν, τῷ ἀντίθετο ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ συχνότατα, ἀλλοίμονον ! τὸ παιδίον ἐπανήρχετο ὀλίγας ἐβομάδας ἀργότερον ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, φέρον ἐπὶ πλεόν εἰς βάρος του, τὴν ἐπι-

¹ Παραπέμψατε ἐν παιδίον εἰς ἐπανορθωτικὸν κατάστημα μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον αὐτοῦ ἔτος, θὰ καταταχθῇ διὰ νὰ εἶνε ἐλεύθερος δύο ἔτη ἐνωρίτερον καὶ θὰ γίνῃ εἰς καλὸς στρατιώτης· ἂν τὸ αὐτὸ παιδίον μείνῃ ἐλεύθερον κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον αὐτοῦ ἔτους, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αὐτοῦ ἔτους, ἀνησυχεῖ ἐπὶ τῇ σκέψει τοῦ νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐλευθερωθῇ, δὲν σκέπτεται τίποτε ἄλλο πλεόν ἢ πῶς νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν κατὰ τὴν ἐφηβότητά του αἰχμαλωσίαν.

² Ὁ κ. Rollet.

στολήν ταύτην τοῦ διευθυντοῦ, συνεχῶς ὁμοιόμορφον : « Δὲν εἶχομεν ἢ ἐγκώμια διὰ τὸν Χ . . . ἔγινεν ἄφαντος ἄνευ λόγου . . . μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ἀνεκαλύψαμεν ὅτι ἀπέκτησε μικρόν τι χρημάτιον ἡμετέραις δαπάναις . . . »

Ἐξιλασθεῖσα ἐν τινι φιλανθρωπικῷ οἴκῳ καὶ τοποθετηθεῖσα ἐν ἐντίμῳ ἐπαγγέλματι ἢ ἀνήλικος Ζ . . . , ἥς ὁ κ. Rollet εἶχεν ὀνομασθῆ ἐπίτροπος ad hoc κατὰ τὴν δίοδον περιφήμου τινος δίκης, ἐξηφανίσθη μίαν ἐσπέραν καὶ ἐπανέκαμψεν ἡσύχως εἰς τὸ τέλος της. Τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς ταύτας διὰ τὴν Petite Roquette ἢ τὸ Saint-Lazare, ὁ κ. Rollet ἀνεγνώρισεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὡς ἀπαραιτήτους διὰ τοὺς νέους κρατουμένους καὶ ὡς ἀποτελούσας ἐγγύον μετανοίας αὐτῶν.

Ὑπάρχουσι δύο ἔργα ἅτινα συνετηροῦντο δι' ἐράνων τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου χωρὶς ν' ἀποτελῶσιν ἔργα προστατευτικὰ τῶν νεαρῶν κρατουμένων· ἦτο ἡ Ἑταιρεία μαθητεύσεως τῶν νεαρῶν ὀρφανῶν ¹, καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς διὰ τὴν τοποθέτησιν πρὸς μαθήτευσιν καὶ προστασίαν ὀρφανῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων : ² μετεῖχον ὅμως ἐξ ἴσου καὶ τῶν δικαστικῶν πραγμάτων, διότι μεταξὺ τῶν ὀρφανῶν δι' ἃ ἐνδιαφέρετο ἡ Ἑταιρεία, ὑπῆρχε μία εἰδικὴ κατηγορία ἀναληφθεῖσα μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν καταδίκων : ἡ Ἑταιρεία μαθητεύσεως ἔχει ὡς Πρόεδρον τὸν κ. Γεώργιον Picot, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, οὗ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρόσωπον παρέμειναν ἀγαπητὰ παρὰ τῷ Μεγάλῳ τῆς Δικαιοσύνης ³· ἀναλαμβάνει ὑπὸ τὴν προστασίαν της « 4^{ον}) τὰ τέκνα ὧν ὁ πατὴρ εἶνε ἐγκάθειρκτος καὶ

¹ Ὁδὸς Βασιλικοῦ κήπου, ἀριθ. 10.

² Ὁδὸς Turenne Ἀριθ. 3.

³ Ὁ κ. Picot ἀρχαῖος δικαστὴς καὶ ἀνακριτὴς τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Σηκουάνα, ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων δικαστικῶν ἀρχόντων οἵτινες ἡσχολήθησαν μὲ τὴν ἀνατροφὴν τῶν νεαρῶν κρατουμένων.

δὲν δύναται νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἀνατροφῆς των»· καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς τῆς ὁδοῦ Turgenne προστατεύει . . . «2^{ον} τὰ τέκνα ὧν ὁ πατὴρ εὐρίσκεται ὑπὸ τὸ βάρος βαρείας καταδί-
κης, ὅποταν ἡ διάρκεια τῆς ἐγκαθειρξέως εἶνε τοῦλάχιστον
ἴση πρὸς τὴν ὑπολογιζομένην διάρκεια τῆς μαθητεύσεως τοῦ
ὑποψηφίου ¹».

Τὰ ἄσυλα τῆς νυκτὸς εἶνε προστατευτικὰ ἔργα διὰ τὴν
νύκτα : προσφέρουν καταφύγιον ἠθικοποιητικὸν καὶ χρησι-
μεύουν ὡς μέσον ἐξευρέσεως ἐργασίας. Ἐν τῷ ἄσύλῳ γυναι-
κῶν τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Ἰακώβου, ἡ Ματθίλδη Μ . . . θὰ εὔρη
ἐν καταφύγιον, ἂν ἐγκαταλείψῃ τὴν αἵθουσαν διαφθορᾶς τῆς
μητρὸς της· ἡ Μάρθα Β . . . θὰ διαφύγῃ τὰς βιαιοπραγίας
τοῦ Μαρκέλλου καὶ οἱ καταδιωκτικοὶ κύνες τῶν μεσιτριῶν, θὰ
χάσουν τὰ ἴχνη τῆς λείας των. Ἐνεκα τῆς γειτνιασεως πρὸς τὸ
Μαιευτήριον, αἱ γυναῖκες αἱ ἐτοιμόγεννοὶ γίνονται δεκταὶ ἐν
ὁδῷ Ἀγίου Ἰακώβου· ἡ βεβαιότης τῆς εὐρέσεως ἐν αὐτῷ
ἄσύλῳ, ἀπέτρεψε πολλὰ ἐγκλήματα ἀμβλώσεως καὶ παιδοκτο-
νίας ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν Κακουργιοδικῶν.

Ἐρχομαι τοιουτοτρόπως εἰς τὰ δύο μεγάλα προστατευτικὰ
ἔργα, τὸ *Ἔργον τῶν ἀπελευθέρων θηλέων τοῦ Ἀγίου Λαζάρου*
τῆς Κυρίας Bogelot καὶ ἡ *Προστασία τῶν ἀπελευθέρων*

¹ Ὁ κ. Bonjean οὗ τὸ ὄνομα φέρει τόσας ἀναμνήσεις, ἱδρυσε μίαν ἐται-
ρείαν ἥτις, ὀλιγώτερον εἰδικὴ διὰ τοὺς νεαροὺς κρατούμενους ἢ ὅσον αἱ τοῦ
κ. Bournat καὶ τοῦ κ. Rollet, ἀσχολεῖται ἐν τούτοις μὲ τὴν τοποθέτησιν των.
Ἡ ἐταιρεία αὕτη φέρει τὸ ὄνομα τῆς *Γενικῆς Ἑταιρείας πρὸς προστασίαν*
τῶν ἐγκαταλελειμένων ἢ ἐνόχων παίδων, 47, ὁδὸς *Λίλης, Παρίσιοι*. Περιέ-
χει μίαν σχολὴν στρατιωτικὴν ἐν Crozatier, ἀλλ' ὁ κύριος αὐτῆς σκοπὸς εἶνε
νὰ παρασκευάζῃ γεωργούς : οὕτω πρό τινος κατήρτισε σχολεῖον νεαρῶν κηπου-
ρῶν ἐν Νιζαίᾳ διὰ τοὺς ἐπιτροπευομένους ὀρφανούς οἵτινες εἶχον ἀνάγκην τοῦ
Μεσημβρινοῦ ἡλίου· ἡ μεγάλη γεωργικὴ τῆς σχολῆς εἶνε ἐν Orgeville ἐντὸς
τῆς Eure, ἔχει δ' ἐπίσης καὶ γεωργικὸν γήπεδον εἰς Bordeaux καὶ μίαν ἀγρο-
τικὴν σχολὴν εἰς Saint-Aquilin (Eure), διὰ τὰ πρῶην ἐπιτροτευόμενα ὀρφανὰ
ἅτινα ἔχουσιν ἀνάγκην ἐνὸς στιγμιαίου χρόνου ἀναπαύσεως.



τοῦ γερουσιαστοῦ Bérenger. Ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ἀπελευθέρων θηλέων τοῦ Ἀγίου Λαζάρου ἐλέγχθη ὅ,τι ἔπρεπε ὑπὸ τοῦ κ. Maxime Du Camp καὶ ἐγὼ αὐτός, ἐν τῷ κεφαλαίῳ τὰ *Θύματα*, εἰσηγήθην περὶ τῆς καθιδρύσεως τῶν *Μικρῶν ἀσύλων* ἐν Billancourt· ὑπάρχει ἐν τούτοις ἐν τῇ ἐγκριθείσῃ εἰς τὰς κυρίας τοῦ Ἀγίου Λαζάρου ἀδεία τῆς ἐπισκέψεως τῶν καταδικασθεισῶν γυναικῶν, ἐν ταῖς φυλακαῖς, μία ἄποψις εἰδικὴ ὡς πρὸς τὸ Ἔργον, ἣν δὲν θὰ ὄφειλον ν' ἀφήσω κατὰ μέρος, διότι ἀνευρίσκω ἐν τῷ θέματι τούτῳ σύνολόν τι βαθειῶν ἐντυπώσεων λίαν παλαιῶν ἐν τῷ βίῳ μου ¹.

Τὶς δὲν συνήντησε συχνὰ εἰς τὰ πέριξ μιᾶς πόλεως ὅπου

¹ Αἱ σκέψεις αὗται πρὸ πάντων μοὶ ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὴν κεντρικὴν φυλακὴν τοῦ Melun, ὅταν μετέβαινον νὰ προεδρεύσω τοῦ Κακουργιοδικείου τοῦ Seine-et-Marne· τὸ κεντρικὸν τοῦτο κατάστημα εἶνε ἐν τῶν κάλλιον τῶν ἐν Γαλλίᾳ συντηρουμένων καὶ μετέβαινον συχνὰ νὰ τὸ ἐπισκέπτομαι, συναντῶν ἐνίοτε, παρὰ τὸ ὁμοιόμορφον τοῦ τύπου τοῦ ἐγκαθειρκτοῦ, πρόσωπα ἅτινα δὲν μοὶ ἦσαν ἄγνωστα· κατὰ τὸ τέλος τῆς συνόδου, οἱ ἔνορκοι ἐζήτουν σχεδὸν πάντοτε νὰ γνωρίσουν τὸ κεντρικὸν κατάστημα καὶ εὐκόλως τοῖς παρείχετο ἡ ἔγκρισις αὕτη. Μίαν ἡμέραν μερικοὶ οἵτινες ἦσαν δήμαρχοι τοῦ χωρίου τῶν ἐπανήλθον ἐλάχιστα ἱκανοποιημένοι, λέγοντες ὅτι οἱ ἐγκάθειρκτοι ἐν Γαλλίᾳ ἦσαν καλλίτερον ἐγκατεστημένοι καὶ τῶν διεθυνόντων αὐτούς. Τοῖς ἔκαμε φαίνεται μόνον ἐντύπωσιν ἡ μεγίστη καθαριότης τῶν κελλίων καλῶς ἐσκευασμένων καθ' ἑκάστην πρωΐαν ὑπὸ τῶν κρατουμένων, διὰ φιαλῶν μεταχειρισμένων καὶ τῶν ὁποίων ὅλα τὰ χρειώδη ἦσαν καινουργῇ ἐντὸς ἐνὸς κτιρίου νεοδομήτου· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔπρεπε περισσότερον νὰ τοῖς κάμῃ ἐντύπωσιν, εἶνε ἡ σιδηρᾶ πειθαρχία, ἡ διαρκὴς σιγή, τὸ σιωπηλὸν βάδισμα κατὰ τὰ διαλείμματα, ἐνεακοσίων μέχρι χιλίων διακοσίων ἀνθρώπων ὧν τὰ χονδρὰ ὑποδήματα πλήττουσι ρυθμικῶς τὰ πέτρινα διαζώματα τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς, ἡ συνεχὴς καὶ αὐστηρὰ ἐργασία· πάντες οἱ κατάδικοι ἀπαρέσκονται εἰς τὴν κεντρικὴν φυλακὴν, προτιμῶσι τὸ ταξείδιον εἰς τὴν *Νέαν* ἣτις εἶνε δι' αὐτοὺς τὸ τέρμα τῶν βασάνων τῶν· ἐπίσης ἐν σχέδιον νόμου σοφὸν προέτεινε τελευταίως τὴν ὑποκατάστασιν τῆς *εἰρκτῆς* διὰ τῶν *καταναγκαστικῶν ἔργων* ὡς τῆς ἐσχάτης ποινῆς ἐν τῇ κλίμακί τῶν ποινῶν κανὰ τῆς ἐλευθερίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι ἐν τῇ σημερινῇ τῆς σωφρονιστικῆς ἐπιστήμης ἐξελίξει, δὲν ἀτενίζομεν πλέον μετὰ φρίκης ὡς ἄλλοτε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ καταναγκαστικῶς ἐργαζομένου δεσμώτου· εἴκοσιν ἔτη εἰρκτῆς ἐν τινι κεντρικῇ φυλακῇ θὰ ἐνεποίουν τὴν σήμερον μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν ἢ εἴκοσιν ἔτη καταναγκαστικῶν ἔργων.



υπάρχει μία κεντρική φυλακή, νεκροφόρον πενιχροτάτην ἣν κανεῖς δὲν ἀκολουθεῖ ; Εἶνε κρατούμενός τις ὃν ὁ θάνατος ἀπήλλαξε : ὁ δεσμοφύλαξ ἀκολουθεῖ εἰς ἀπόστασιν τινα, ἐπιβλέπων τὸν νεκρόν του καὶ ὀφείλων ν' ἀφαιρέσῃ τὸ τελευταῖον διακριτικὸν σημεῖον τοῦ δεσμώτου, ὅταν τὸ πτύον τοῦ νεκροθάπτου δι' οὗ θὰ ριφθῇ τὸ χῶμα, ἡγήσῃ ἐπὶ τοῦ δημοσίου φορείου. Ὑπάρχουν ἐν τῇ φυλακῇ ἀσθενεῖς καὶ γέροντες ἐξ ὧν τινὲς κατεδικάσθησαν ἰσοβίως : ἂν δὲν ἔχουσιν ἄλλο τι ἐν νῶ εἰμὴ πῶς θὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς θύρας ἐκείνης, ὅποια θλίψεις ! Καὶ πῶς δὲν θὰ ηὐλόγουν τὸν ἐπισκέπτην ὅστις, ἐμψυχωμένος ὑπὸ σκέψεων ὑπεράνω τοῦ κόσμου, θὰ ἔκαμνε νὰ διαλάμψῃ ἐν τῷ πτωχῷ αὐτῶν κελλίῳ ὁ φωτοστέφανος μιᾶς ἄλλης ζωῆς ! Ὁ παλαιός μου διδάσκαλος κ. Falconnet, περὶ οὗ θέλω ἀκόμη ὁμιλήσῃ πρὶν ἢ τελειώσω τὰς *Εντυπώσεις* ταύτας, ὅταν τὸν ἐπεσκέπτοντο ἐν τῷ καταφυγίῳ του κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του, ἀπήγγελεν εὐχαρίστως τὰς λέξεις ταύτας τῆς *Imitation: Cela continuata dulcescit*:¹ ὅταν μένη τις ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ κελλίῳ του, καταλήγει ν' ἀρέσκειται ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ἡ σκέψις του ἐφωτίζετο ὑπὸ γλυκείας τινος φιλοσοφίας, ὀλίγον μυστικῆς, ὡς αὕτη τῆς Λυοννικῆς Σχολῆς καὶ ἡδύνατό τις περὶ αὐτοῦ νὰ εἴπῃ ὅ,τι ἡ M^{me} de Sévigné ἔγραφε περὶ τοῦ μεγάλου Arnauld de Port Royal : « Ὅσον περισσότερον προσεγγίζει πρὸς τὸν θάνατον, τόσον περισσότερον ἐξαγνίζεται ».

Δὲν δύναται κανεῖς νὰ ζητήσῃ τὴν αὐτὴν φιλοσοφίαν τοῦ θανάτου ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους περὶ ὧν ὁμιλῶμεν : νὰ τοὺς ἐπισκέπτεται τις ἐν τῇ φυλακῇ των εἶνε δυσχερὲς νὰ συμβι-

¹ Ὁ κ. Falconnet, ὅστις ἐν ἔτει 1865 εἶχε δημοσιεύσει μίαν βιογραφίαν τοῦ Daguesseau, ἀπέδωκε τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν Daguesseau, ὅταν οὗτος ἀπεσύρθη ἐν ἔτει 1722 εἰς Fresnes διότι ὁ Κυβερνήτης τῷ ἀφήρесе τὴν ἣν εἶχεν ἐξουσίαν.



βασθῇ πρὸς τὴν αὐστηρὰν πειθαρχίαν μιᾶς κεντρικῆς φυλακῆς· ἐν τούτοις αἱ πρὸς τοὺς κρατουμένους ἐπισκέψεις ὑφίστανται ἐν Βελγίῳ καὶ τὸ Συνέδριον τῆς Στοκχόλμης τὰς συνίστα ἐν ἔτει 1870, θεωροῦν «ὅτι τῇ βοήθειᾳ μόνον τῶν ἐπισκέψεων τούτων, θὰ ἡδύνατό τις νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα τίνες ἦσαν αἱ ψυχαὶ ἃς θὰ ἡδύνατο νὰ ἀνυψώσῃ ἐκ τῆς καταπτώσεως αὐτῶν, δοθέντος ὅτι ἡ ἐν τῇ φυλακῇ ἡθικὴ περισυλλογὴ ἐπιτρέπει τὴν μᾶλλον ἄνετον καὶ πληρεστέραν μελέτην τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος τῶν ἀτυχῶν τούτων.» ἀλλ' οἶα-
δήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ τύχη τῶν ἰδεῶν τούτων, ἀποτελεῖ εὐτυχὲς προνόμιον διὰ τὰς κρατουμένας τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, τὸ νὰ δύναται τις οὕτω νὰ τὰς ὑποστηρίξῃ, διαφωτίξῃ καὶ παρηγορῇ διὰ τοῦ ἔργου τῶν ἀπελευθέρων τοῦ Ἁγίου Λαζάρου.

Ἡ Προστασία τῶν ἀπελευθέρων, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Bèrenger, εἶνε ἡ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα τῶν προστασιῶν· μέχρι τοῦδε δὲν εἶδομεν εἰμὴ τὰ παιδιά καὶ τὰς γυναῖκας· ἐνταῦθα ἔχομεν τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς ζωῆς, οἷον τὸν ἐγνωρίσαμεν ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου ἔχοντα ἐπὶ πλεον τὸ πρόσωπον μὲ τὸν τύπον κατεστραμμένον καὶ τὴν ἐπιδερμίδα ἐν λευκῇ ὠχρότητι ὀφειλομένη εἰς τὴν μακρὰν ἐν ταῖς φυλακαῖς διαμονήν. Ἐσπέραν τινά, κατὰ τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁ ἀπελεύθερος οὗτος ὅστις μέχρι τότε εἶχε καλῶς συμπεριφερθῇ, δὲν ἐπανῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς του· εἶχεν ἐπιστρέψει κατὰ διαλείμματα καὶ ἐγκατεστάθῃ ὀριστικῶς εἰς δωμάτιον ἐπιπλωμένον. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐγκατέλιπε τὸν κύριόν του, διότι ἰσχυρίζετο ὅτι δὲν ἐκέρδιζεν ἀρκετά· τίνες ἀφορμαὶ τὸν ἔκαμαν νὰ χαθῇ; Μία καὶ μόνη, ἦν αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀστυνόμων ὑποδεικνύουν διὰ τῶν αὐτῶν πάντοτε περιγραφῶν : αἱ κακαὶ συναναστροφαί. Εἶνε ἡ ἡλικία τῆς κλοπῆς τῶν κυτίων τῶν σαρδελλῶν καὶ τῆς ἀνὰ μέσον τοῦ συνωστισμοῦ περιπλανήσεως, διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς διὰ τοῦ ἀγκύστρου κλοπῆς. Εἰς ἡλικίαν δέκα ἐννέα ἐτῶν κατέστη λωποδύτης : ὁ

λωποδύτης εἶνε ὁ τυχοδιώκτης τῶν πόλεων, ἀνερευνῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ἐνεργῶν κατὰ τὴν νύκτα, διαμαχόμενος κατὰ τῶν ἀστυφυλάκων, ὅπως οἱ πραγματικοὶ λαθροθῆραι κατὰ τῶν ἀγροφυλάκων καὶ φθάνων μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ μὴ ἀρέσκειται πλέον εἰμὴ εἰς τὴν ζωὴν ταύτην τῶν νυκτερινῶν ἀναβάσεων καὶ ἐπεισοδίων ἅτινα τὸν κάμνουν νὰ χάνῃ τὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀγάπην. Ἀφ' ἧς ἀνὴρ τις ἀρχίζει νὰ κλέπτῃ καὶ μία γυνὴ νὰ ὀργιάζῃ, ἀτενίζουν μετὰ φρίκης τὴν ἐργασίαν. Τὴν ἀπεχθάνονται διότι ἡ φαντασία των τροφοδοτεῖται ἀπὸ κατορθώματα τῆς νέας αὐτῶν ζωῆς· καὶ ὅταν ἡ κόπωσις τοὺς καταλάβῃ, ἐξακολουθοῦσι παρ' ὅλα ταῦτα, διότι ἐν ἐλλείψει ἐργασίας τοῖς χρειάζεται μέσον πρὸς τὸ ζῆν. Μία γυνὴ ἣτις παρεδίδετο εἰς πορνείαν ἔλεγε πρὸς τὸν δικαστήν : « Ἐννοῶ τὰς ἐπιπλήξεις σας καὶ ἐντρέπομαι διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλὰ τί θέλεται νὰ κάμω ; ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἀρέσει ἐν τῇ ζωῇ ἣν διάγω, εἶνε τὸ ὅτι εἶμαι ἐλευθέρη, ὅτι ἐξέρχομαι ὅταν θέλω καὶ δὲν ἐργάζομαι... » Συλληφθεὶς εἰς τὸ τελευταῖον πάτωμα οἰκίας τινος ὅπου παρεβίαζε μίαν θύραν, αὐτὸς ἐδῶ δὲν ἔσχε τὴν τύχην τοῦ ἄλλου ὅστις κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, διότι οἱ λωποδύται ἐνεργοῦν πάντοτε ἀνὰ δύο καὶ ἐκεῖνος ὅστις διαφεύγει παρέχει ἐν τῇ φυλακῇ συνδρομὴν εἰς τὸν ἄλλον· παραπεμφθέντα ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον τῶν Παρισίων, ὅπερ δὲν εἶνε φιλόστοργον διὰ τοὺς κλέπτας, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν *Κεντρικὴν φυλακὴν*, ὁπόθεν ἐξῆλθε τὴν πρωΐαν ἀκόμῃ μὲ τὴν πρόθεσιν ν' ἀλλάξῃ ζωὴν.

Πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ κατορθώσῃ ;

Ὁ κ. Bérenger διαγιγνώσκει ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει.

« Δὲν ὑπάρχει βαθυτέρα ἀθλιότης, οὔτε μᾶλλον πραγματικῶς ἀξία οἴκτου ἢ ἐκείνη τοῦ δυστυχοῦς, ὅστις ἐξερχόμενος τῆς φυλακῆς ἀφ' οὗ ἀπέτισε τὴν ποινὴν τοῦ μὲ τὴν στερορὰν

ἀπόφασιν τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ σφάλματός του διὰ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς ἐργασίας, δὲν συναντᾷ εἰμὴ κακοπιστίαν δι' αὐτὸν καὶ ἄρνησιν καὶ βλέπει ἑαυτὸν ἐπαναρριπτόμενον, παρὰ τὴν θέλησίν του, ἐν πάσαις ταῖς ὑποβολαῖς τῆς ἀργίας, τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς πείνης. Διὰ νὰ φέρῃ τις ἀκριβῶς βοήθειαν εἰς τὴν ἀθλιότητα ταύτην, ἥς ἄνευ τόσαι καλαὶ θελήσεις ὑποκύπτουν, τόσαι νέαι κακαὶ ἔξεις αὐξάνουν τὸ κακόν, ἐπὶ μεγίστη τῆς κοινωνίας βλάβῃ, ἐπὶ αὐξήσει τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τῶν στοιχείων τῆς κοινωνικῆς ἀταξίας, διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ιδρύθη τὸ σύστημα τῆς προστασίας τῶν ἀπελευθέρων καταδίκων ¹».

Ἡ προστασία τῶν ἀπελευθέρων θὰ δεχθῇ τὸν ἐξελθόντα κατάδικον ἐπὶ ἕξ ἡμέρας· αἱ τρεῖς πρῶται ἡμέραι καθιεροῦνται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐργασίαν, ἐν τῇ οἰκίᾳ, διὰ νὰ τὸν πρᾶνουν καὶ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ κερδίσῃ κάτι· κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἡμέρας, θὰ ἐξέλθῃ καθ' ἑκάστην πρωΐαν μέχρι τῆς μεσημβρίας διὰ ν' ἀναζητήσῃ ἐργασίαν καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας θὰ ἐργασθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ ². Ἀφ' οὗ ἐργασθοῦν πρὸς κατασκευὴν καρτονίων, οἱ ἀπελεύθεροι κατάδικοι διατίθενται εἰς ἐργασίαν εὐχερῇ καὶ μᾶλλον καρποφόρον· τὴν κατασκευὴν

¹ Λόγος τοῦ κ. Bérenger ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῆς προστασίας τῶν ἀπελευθέρων, τῇ 9ῃ Ἀπριλίου 1884.

² Οἱ ἀπελεύθεροι κατάδικοι δέον ν' ἀπευθύνονται εἰς κεντρικόν τι γραφεῖον ἐδρεῦον ἐν ὁδῷ Πανεπιστημίου. 176. Πρᾶγμα ὅλως ἀνθρώπινον! Μετὰ κόπου ἐξοικειοῦντο εἰς τοῦτο ἐκ φόβου μήπως ἐπανεύρουν ἐκεῖ τὴν ἀστυνομίαν καὶ μίαν ἐπιτήρησιν ἐπακολουθοῦσαν τῇ ἐλευθερώσει των. Τὴν σήμερον, ὁ φόβος οὗτος κατέπεσε καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ κεντρικοῦ γραφείου, διευθύνει μετὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῆς καταστάσεως ἐκάστου αὐτῶν, τοὺς μὲν ἄνδρας εἰς τὴν ὁδὸν Ἰππικοῦ, 4 δῖς, τὰς δὲ γυναῖκας εἰς τὴν ὁδὸν Lourmel, 49. Ἀπέμεινε μία εἰδικὴ τάξις ἀπελευθέρων περὶ ὧν οὐδὲν εἶχε προβλεφθῇ, ἦσαν οἱ ὑπὸ *προσωρινὴν ἀπόλυσιν*, οἵτινες εἶχον ἐπιτύχῃ, πρὸς δοκιμασίαν, ἀπελευθέρωσιν διὰ ποινὴν προεπιβληθεῖσαν· ὁ κόμης Laubespín, γερουσιαστὴς τῆς Nièvre, προσέφερε δωρεὰν 40.000 φράγκων διὰ τῶν ὁποίων τρίτον τι ἄσυλον, Laubespín, ιδρύθη καὶ λειτουργεῖ σήμερον ἀποτελεσματικῶς.



δαδιῶν, μικρῶν δεμάτων κατεσκευασμένων ἐκ λεπτοῦ ξύλου καὶ ρητίνης διὰ τοὺς ἀνθρακοποιούς· μὲ τὴν ἐργασίαν, αἱ ὑγιεῖς ιδέαι ἐπανέρχονται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τοῦ ἀπελευθέρου· ἡ τελευταία σκιὰ τῆς κεντρικῆς φυλακῆς σβύνεται, ἐπανακαθίσταται *civis*, ὡς ἔλεγον οἱ Ρωμαῖοι καὶ ὅταν αἱ προσπάθειαι τῆς Ἑταιρείας ἔχουν στεφανωθῇ δι' ἐπιτυχίας, τοῦθ' ὅπερ συχνὰ συμβαίνει, διότι οἱ ὑποτρόποι εἶνε ἐντελῶς ὀλιγάριθμοι μεταξὺ τῶν ἀπελευθέρων δι' οὓς αὕτη ἀπασχολεῖται, ἡ προστασία τῶν ἀπελευθέρων καταδίκων ἐξεπλήρωσε τὸν σκπὸν τῆς, ὅστις εἶνε ἡ ἀφύπνισις τῆς συνειδήσεως.

«Υπάρχει τι, ἔλεγεν ὁ πρόεδρος τῆς συνελεύσεως τῆς Προστασίας τῆς 17^{ης} Μαρτίου 1899, ὅπερ ἐξευγενίζει καὶ δοξάζει τὸν πολιτισμὸν μας, πλειότερον ὅλων τῶν λεωφόρων μας, τῶν μαρμαρίνων κιόνων μας, τῶν καλῶς ρυμοτομημένων ὁδῶν μας : εἶνε ἡ διαρκὴς θέλησις τοῦ ν' ἀποσπάσῃ τις ἐκ τοῦ κακοῦ ἐκείνους οἵτινες ὑπέπεσαν εἰς αὐτό, νὰ κάμῃ κανεὶς ἓνα καλὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ἐκεῖνον ὅστις χθὲς ἀκόμη ὑπῆρξε κακοῦργος ¹».

¹ Ὁ κ. Bardoux, γερονσιαστής, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἄν ὑπάρχουν ἐγκληματικά πάθη, ὑπάρχουν λοιπὸν ἐπίσης τοιαῦτα ἀγνὰ καὶ γενναιόφρονα, αὐτὰ ἐδῶ ἐξ ἴσου θερμὰ διὰ τὴν ἀρετὴν ὡς ἐκεῖνα ἐκεῖ, ἅτινα ἐξωγραφίσαμεν, ἦσαν διὰ τὸ ἔγκλημα, τὰ μὲν χρησιμεύοντα ὡς ἀντίβαρον εἰς τὰ ἄλλα· ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ καλῷ ἐμπαθεῖς ἐπιτυγχάνοντες εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου των καὶ διὰ τῆς προσπαθείας τῆς ἀφοσιώσεως, οἱ δεσπύονται τῶν ἐμπαθῶν, πρὸς τὸ κακόν.

Τὰ ὑψηλὰ φρονήματα ἐνίοτε ἀποκοιμῶνται ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει, σπανίως ἀποθνήσκουσιν ἐν αὐτῇ καὶ θὰ τὰ ἀκούσητε σχεδὸν πάντοτε ἐν τῇ μοναξιᾷ καὶ τῇ δυστυχίᾳ· ἀπαντῶσιν ὑποκώφως εἰς τὴν ἐπὶ κλήσιν ἣτις τοῖς ἀπευθύνεται.

Πρέπει νὰ πεισθῶσιν οἱ πεπτωκότες, ὅτι θ' ἀνυψωθῶν· ὅτι ἐκείνων τὸ ἐλαττωματικὸν αἷμα ἐξαγνίζεται· οἱ φυλακισμένοι περὶ τῶν ἔξεών των, ὅτι ἡ θέλησις σημαίνει ἀπελευθέρωσιν.

Μὴ ἀφήνετε εἰς ἀδυνάτους ψυχὰς μίαν πολὺν εὐχρηστον πίστιν ἐν ἀστερισμῷ μοιραίῳ καὶ ἅς μὴ πιστεύσῃ ὁ κατάδικος

ὅτι ἐν τῇ φύσει ὅπου τὸ πᾶν ἀποθνήσκει καὶ ἀναγεννᾶται, μόνος αὐτὸς δὲν εἶνε ὑποκείμενος εἰς ἀνανέωσιν !

Ἐπὶ τῆς μετώπης τοῦ μεγάλου ἰταλικοῦ κοιμητηρίου τῆς *Vérone*, ἀνυψοῦται ὁ ἄγγελος τῆς Ἀφνυπνίσεως, ἔχων ἐκ δεξιῶν του τὴν Ἱστορίαν καὶ ἐξ ἀριστερῶν του τὴν Δικαιοσύνην καὶ κάτωθεν τοῦ συμπλέγματος, μία ἐπιγραφὴ μνημείου ἣτις ἀπὸ μακρὰν πίπτει εἰς τὸ βλέμμα τῶν ταξειδιωτῶν, φέρει τὰς λέξεις ταύτας :

Resurrecturis

Εἰς ἐκείνους ποῦ πρέπει ν' ἀναστηθοῦν.

Εἶνε ἡ ἐπιγραφὴ ἣν θὰ ἔπρεπε νὰ θέσουν ἐν Γαλλίᾳ ἄνωθεν τῆς θύρας τῶν ὀκτὼ κεντρικῶν φυλακῶν.



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΜΟΣ Α'

	Σελίς
Μεταφραστοῦ προλεγόμενα	3— 4
Πρόλογος	5— 8
Κεφάλαιον Α'	
Τὸ ἔγκλημα	9— 13
Κεφάλαιον Β'	
Ἡ Ἐλευθέρα Βούλησις	13— 21
Κεφάλαιον Γ'	
Περὶ ποινῆς	22— 30
Κεφάλαιον Δ'	
Ἡ Ποινικὴ εὐθύνη	31— 39
Κεφάλαιον Ε'	
Τὸ πάθος	39— 41
Κεφάλαιον ΣΤ'	
Τὰ Ἐγκλήματα τοῦ ἔρωτος	42— 53
Κεφάλαιον Ζ'	
Τὰ Ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν	53— 55
Κεφάλαιον Η'	
Ὁ Ἄνθρωπος	56— 60
Κεφάλαιον Θ'	
Ἡ Γυνή	60— 69
Κεφάλαιον Ι'	
Τὰ Παιδιά	70— 82
Κεφάλαιον ΙΑ'	
Οἱ Ἀνιόντες	82— 87
Κεφάλαιον ΙΒ'	
Οἱ Ἰατροδικασταὶ	87— 89
Κεφάλαιον ΙΓ'	
Τὰ Θύματα	90—104



ΤΟΜΟΣ Β'

	Σελίς
Ἀποσαφηνικαὶ σημειώσεις μεταφράστοῦ	3— 4
Κεφάλαιον ΙΔ'	
Τὰ Ἀντίδοτα τῶν παθῶν	5— 8
Κεφάλαιον ΙΕ'	
Εἰς ἐπιμελητῆς τῶν μετάνοουσῶν κορῶν	9—14
Κεφάλαιον ΙΣΤ'	
Τὰ Ἔργα τοῦ Κακουργιοδικείου	15—20
Κεφάλαιον ΙΖ'	
Ἀντίδοτα Προληπτικά, Ἐγκλήματα ἔρωτος	21—27
Κεφάλαιον ΙΗ'	
Ἀντίδοτα Προληπτικά, Ἐγκλήματα τῶν ἡθῶν	28—39
Κεφάλαιον ΙΘ'	
Ἀντίδοτα Κατασταλτικά, Ἀναγέννησις διὰ τῆς Προ- στασίας	40—58
Συμπέρασμα	59—60



ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000005738

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΝΙΚ. Α. ΧΙΩΤΗ, ΓΛΑΔΙΣΤΩΝΟΣ 4 ΕΚ ΑΘΗΝΑΙΣ

